Ազգ
Azg
armenian daily
13 ՄԱՐՏ 1996 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 47 (1053)

Ցըլմազի կառավարությունը վստահության քվե ստացավ խորհրդարանում

ԱՆԿԱՐԱ, ՄԱՐՏ 12 ՆՏ AFP: Թուրքիայի աջ կենտրոնամետ նոր կոալիցիոն կառավարությունը, որի ղեկավարն է վարչապետ Մեսութ Ցըլմազը, երեքշաբթի օրը խորհրդարանում վստահության քվե ծեռք բերեց: Ցըլմազի Մայր հայրենիք կուսակցության պատգամավորները, ինչպես նաեւ կոալիցիոն կառավարության մեջ մտած՝ նախկին վարչապետ Թանսու Չիլլերի Ճշմարիտ ուղի կուսակցության՝ խորհրդարանական ներկայացուցիչները կառավարությանը կողմ են քվեարկել (257 ծայն), իսկ իսլամամետ Բարօրություն եւ ծախակողմյան Հանրապետական ժողովրդական կուսակցությունները (206 ծայն) դեմ են քվեարկել այդ կառավարությանը: Դեմոկրատական Ձախ կուսակցությունը, որը հայտարարել էր, թե իհնքը կառավարությանը կաջակցի՝ կախված հանգամանքներից, եւ փոքրաթիվ ծայրահեղ աջակողմյան մի կուսակցություն ծեռնպահ են մնացել: Թուրքիայի խորհրդարանն ունի 550 պատգամավոր: Կառավարությունը կազմավորվել էր անցած շաբաթ օրը, երբ Ցըլմազը եւ Չիլլերը համաձայնության են եկել միմյանց հետ: Դրանով վերջ է տրվել Թուրքիայի 10 շաբաթ տեւած կառավարական ճգնաժամին, որն ստեղծվել էր դեկտեմբերի 24-ին կայացած ընտրություններից հետո:

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ ԱՐՄԵՆԱԿԱՆ-110

Պատմությունը ողջ ժողովրդի արժեքն է

Արմենականներից մինչեւ ՌԱԿ եւ ՀՌԱԿ

Մարտի 12-ին ԳԱԱ նախագահության շենքի նիստերի դահլիճում կայացավ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության եւ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի նախաձեռնած հոբելյանական գիտաժողովը՝ նվիրված հայ իրականության մեջ առաջին քաղաքական կազմակերպության Արմենական կուսակցության հիմնադրման 110-ամյակին: Ներկա էին Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ղեկավարները, ՌԱԿ Միացյալ Նախանգների եւ Կանադայի մասնաճյուղի ներկայացուցիչներ, ամերիկահայ հայտնի հասարակական-քաղաքական գործիչ Երվանդ Ազատյանը, բազմաթիվ ակադեմիկոսներ, հանրապետության գիտական, գրական ու մշակութային մտավորականության ներկայացուցիչներ, ԱԺ պատգամավորներ, քաղաքական կազմակերպությունների անդամներ, լրագրողներ:

Գիտաժողովը բացեց ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ, պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Ռուբեն Միրզախանյանը, որը մասնավորապես նշեց, թե «Արմենականներից են սկսում հետագա բոլոր այն քաղաքական կազմակերպությունները եւ կուսակցությունները, որոնք 1921-ին կազմակերպորեն միավորվեցին Ռամկավար ազատական կուսակցության մեջ, որի անցած ուղին եւ որդեգրած գաղափարախոսությունը կարեւորագույն նշանակություն ունեցան ժամանակակից հայ իրականության մեջ ժողովրդավարական ազատական գաղափարախոսության կազմակերպության համար»: Այդուհետեւ Ռ. Միրզախանյանը ընդգծեց, որ «Արմենականների կազմակերպական եւ գաղափարախոսական գործունեության պատմական փորձը եւ ավանդույթները ունեն կազմակերպության կամ կուսակցության մենաշնորհը չեն եւ չեն կարող լինել», քանի որ նրանց «հերոսական գործունեությունը մեր ողջ ժողովրդի պատմական արժեքն է»:

Տես # էջ 3

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Բորիս Պաստուխովը կրկին Երեւանում

Մշակվում է խնդրի փաթեթային լուծում, ասում է նա

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻՒԼԻՅԱՆ
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից
«Ազգի» համար

Ռուսաստանի արտգործնախարար Եվգենի Պրիմակովը կայցելի տարածաշրջան, հենց որ մենք հասնենք կարգավորման որոշ առաջխաղացման, հայտարարեց ՌԴ դիվանագիտական գերատեսչության ղեկավարի առաջին տեղակալ Բորիս Պաստուխովը, որը երեկ օրվա վերջին ժամանեց Երեւան՝ ուղեկցությամբ ՌԴ նախագահի՝ ղարաբաղյան կարգավորման հարցերով հատուկ բանագնաց, ՌԴ ԱԳՆ հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովի ու ՌԴ ԱԳՆ ԱՊՀ անդամ պետությունների դեպարտամենտի գլխավոր խորհրդական Միխայիլ Մայորովի:

Մենք աշխատանքներ ենք տանում, որպեսզի շարունակենք ջանքերը կարգավորման ուղղությամբ, մեզ տված հարցազրույցում ասաց Բորիս Պաստուխովը: Մենք աշխատում ենք խնդրի փաթեթային լուծման վրա. այդ փաթեթը լրացվում է, մշակվում են նրա բաղկացուցիչ մասերը, ավելացրեց բանագնացը: Քանի՞ որ ՌԴ առաքելությունը կմնա շրջանում հարցին Բորիս Պաստուխովը պատասխանեց. «Կախված գործերի ընթացքից: Մեր այցի նպատակն է շարունակել հակամարտության կարգավորման ուղղությամբ տարվող ջանքերը», ընդգծեց դիվանագետը: Նա ժամանել է տարածաշրջան Լեռնային Ղարաբաղի գծով ՌԴ մասնագիտական շրջանակներում:

Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանում ՌԴ ներկայացուցիչները կարճատեւ զրույց ունեցան իրենց դիմավորող Հայաստանի արտգործնախարարի տեղակալներ Վարդան Օսկանյանի ու Էդուարդ Զուլոյանի հետ: Մասնավորապես որոշվում էր ռուսաստանյան ներկայացուցիչների Ստեփանակերտ մեկնելու հարցը՝ Լեռնային Ղարաբաղի ղեկավարների հետ հանդիպելու համար: Մենք այժմ կկողմնորոշվենք, կարծում եմ, որ կմեկնենք Ստեփանակերտ, ասաց Պաստուխովը:

Այնուհետեւ ՌԴ պատվիրակները ժամանեցին Հայաստանի ԱԳՆ՝ հանդիպելու նախարար Վահան Փափազյանին: Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ԱԳՆ մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի ծառայությունից, հանդիպման ընթացքում նշվեց, որ Ռուսաստանի մասնակցությամբ միջնորդական շրջանակներում հերթական այցելությունը նպատակ ունի առաջացնել Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի քաղաքական կարգավորման վերաբերյալ կողմերի տեսակետների մերձեցման գործընթացը եւ մշակել նոր մոտեցումներ:

Երեկոյան Բորիս Պաստուխովը ու նրան ուղեկցող անձինք մեկնեցին Ստեփանակերտ:

Արթուր Թովմասյանը ԼՂՀ խորհրդարանի նոր նախագահ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 12 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր տեղի ունեցած նիստում ԼՂՀ խորհրդարանի պատգամավորները քննարկեցին առողջական վիճակի պատճառով իր լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցնելու խորհրդարանի նախագահ Կարեն Բաբուրյանի դիմումը եւ բավարարեցին խնդրանքը: Նույն օրն էլ խորհրդարանականները ծեռնամուխ եղան նոր նախագահի ընտրություններին:

Առաջադրված 5 թեկնածուներից երկուսը ինքնաբացարկ հայտարարեցին: Փակ գաղտնի քվեարկության արդյունքներով ծայների մեծամասնությամբ ԼՂՀ խորհրդարանի նախագահ ընտրվեց Արթուր Բաբկենի Թովմասյանը:

Արթուր Թովմասյանը 33 տարեկան է, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների թեկնածու: Մինչեւ խորհրդարանի նախագահ ընտրվելը ղեկավարում էր Ստեփանակերտի մարզի տնտեսություն, ֆինանսներ, բյուջե եւ վարկ հանձնաժողովը: Ամուսնացած է:

Նույն օրը ԼՂՀ խորհրդարանի նորընտիր նախագահ Արթուր Թովմասյանը անվստահության հայտ ներկայացնելով Գեն նախագահի տեղակալ Լավրենտի Գաբրիելյանին, դրեց նրան այդ պաշտոնից ազատելու հարցը: Ձայների մեծամասնությամբ Գաբրիելյանն ազատվեց խորհրդարանի նախագահի տեղակալի պաշտոնից: Խորհրդարանը աշխատանքը կշարունակի մարտի 14-ին:

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Ընդունելություն Վեհափառ հայրապետի մոտ

Երեկ, կեսօրից ժամը 5-ին, Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի վեհարանում, Ամենայն հայոց հայրապետը ընդունեց Մ. Նահանգների եւ Կանադայի ՌԱԿ Մասնաճյուղի ատենապետ, հայտնի մտավորական եւ հասարակական գործիչ Երվանդ Ազատյանին եւ «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանին: Շուրջ 1,5 ժամ տեւած զրույցի ընթացքում արծարծվեցին Վեհափառ հայրապետի վերջերս Մ. Նահանգներ կատարած այցի հետ կապված հարցեր, ինչպես նաեւ Հայաստանում Մայր աթոռի հետագա գործունեության, ի մասնավորի Հայ առաքելական եկեղեցու հաստատման 1700-ամյակի նախապատրաստական վիճակը: Առանձին խոսակցություն ծավալվեց Հայ եկեղեցու միության հարցի շուրջ:

ՄՈՍԿՎԱ

Մայիսին Ալեքսիյ 2-րդ պատրիարքը կժամանի Հայաստան

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի առաջին տասնօրյակին Հայաստան կժամանի Մոսկվայի եւ Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսիյ Երկրորդը: Այս մասին Նոյյան տապան գործակալությանը հայտնեցին ՀՀ-ում ՌԴ դեսպանությունից:

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔ

Ջավախք ժողովրդական շարժումը թևակոխում է նոր կարգավիճակ

1996 թ. մարտի 9-ին Ախալքալաքում տեղի ունեցավ Ջավախք ժողովրդական շարժման V համաժողովը, որում հաշվետվությամբ հանդես եկավ ՋԺՇ կազմակերպության նախագահ Նորայր Տեփոյանը: Ինչպես մեր թղթակիցին հայտնեց համաժողովի մասնակից, Հայաստանի Ջավախք հայրենակցական միության նախագահ Հովհաննես Այվազյանը, վերտուգիչ հանձնաժողովի հաշվետվությունից, ինչպես նաեւ շրջանի քաղաքական եւ տնտեսական վիճակի հարորդումից (զեկ. Երվանդ Շիրինյան) հետո ընդունվեց նաեւ բանաձեւ: Այդ փաստաթղթով համաժողովը անդրադառնում է շրջանի տնտեսական, քաղաքական եւ մշակութային կյանքին: Մասնավորապես, բանաձեւում Վրաստանի ղեկավարությունից պահանջվում է վերանայել Սամցխե-Ջավախքի տարածաշրջանի կարգավիճակը եւ այն առանձնացնել որպես առանձին նահանգ քաղաքական կարգավիճակով, որպես կենտրոն ունենալով Ախալքալաքը: Բանաձեւում նաեւ խնդրվում է Վրաստանի իշխանություններից, որ վրացական բանակում ստեղծվի հայերի ղեկավարությամբ գունդ, որ կծառայեն Ջավախքի հայ զինակոչիկները: Բանաձեւը նաեւ դեմ է արտահայտվել Ախալքալաք-Կարս երկաթգծի կառուցմանը, որի շուրջ Վրաստանի նախագահ Էդ. Շեւարդնաձեն մի պայմանագիր էր ստորագրել Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի հետ: Բանաձեւը անդրադարձել է նաեւ Ջիվանու 150-ամյակի հոբելյանական հանդիսությունների կազմակերպմանը, ինչպես նաեւ շրջանի սոցիալ տնտեսական եւ բնապահպանական խնդիրներին:

Ա. Հ.

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Մենք «շոկային» փուլն անցել ենք եւ գնում ենք «թերապիայի փուլ»

Աշխում է ԿԲ նախագահը եւ ընդգծում «տնտեսական թռիչքային դաշտի» ապահովման կարեւորությունը

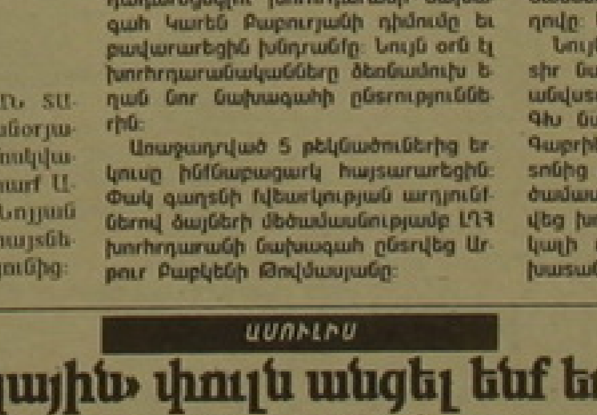

ՆԱԻՐԻ-Ե ՄԻՐՏՕՅԱՆ

Մարտի 12-ին տեղի ունեցավ ՀՀ կենտրոնական բանկի (ԿԲ) նախագահ, ԱԺ պատգամավոր Բագրատ Ասատրյանի («Հանրապետություն») մամլո ասուլիսը: Լրագրողների հետ հանդիպումների պարբերականության կրճատումը ԿԲ նախագահը բացատրեց նրանով, որ իշխանությունների կողմից հռչակված մի շարք կարգախոսներ ատինմանաբար իրողությունների են վերածվում եւ շլուծված, մեկ նախանությունների կարող խնդիրների թիվը գնալով նվազում է:

Բնութագրելով Հայաստանի ներկա տնտեսական քաղաքականությունը՝ պրն Ասատրյանը նշեց, որ մասնակին հռչակված «շոկային թերապիայի» (ցնցումային բարուժության)՝ «շոկային» (ցնցման) փուլն անցել ենք եւ գնում ենք «թերապիայի» (բուժման) փուլ: «Արանով է պայմանավորված այն հանգամանքը, որ հասարակության հետագա ուղղությունը տնտեսական քաղաքականության նկատմամբ որոշ չափով նվազել է, եւ հստակ կարող եմ ասել, որ մեզանում այլեւս չեն լինելու վճիռներ, որոնք ցնցում կարող են առաջացնել հասարակության մեջ», նշեց Բագրատ Ասատրյանը: Նա միաժամանակ ավելացրեց, որ «մեր ողջ հասարակությունը կրում է այդ նորարարությունների հետեւանքը»:

Տես # էջ 3

digitised by A.R.A.R.@

Մարտի 12-ին ՀՀ Գերագույն դատարանի դահլիճում տեղի ունեցավ Վահան Հովհաննիսյանի, Սամվել Եղիազարյանի եւ մյուսների դատավարության երկրորդ նիստը, ուր վճռվում էր պաշտպաններ ընտրելու հարցը։ Վահան Հովհաննիսյանի պաշտպանների թիվը համալրվեց եւս երկուսով։ Փաստաբան Ռուբեն Սահակյանը նույնպես նրան պաշտպանելու այս դատավարությանը, պատճառաբանելով, թե նա վկա է անցնում մեկ այլ գործով, որը միացվել է այս Երեւանյան գործին։ Փաստաբան Ռշտունին առարկեց, ասելով, թե ենթադրվող գործին ոչ թե մեկ այլ գործ է միացվել, այլ սրանից անջատվել է Գառնիկ Իսագուլյանի գործը, եւ այն առանձին համար ունի, ուստի իրեն չեն կարող մերժել այս գործին իրեն պաշտպան մասնակցելու ի- տեսված էր վաղուց, եւ դա պարզ դարձավ նիստի ժամանակ, երբ դատական մեղադրողը դատարան ներկայացավ այլ գործից պատճենահանված իր գրությունը ձեռքին։ Ինչ վերաբերում է իրենց կրկին վկա հարցաքննվելուն, հայտնեց, որ Համբարձում Գալստյանի գործով քննչական մարմնի կողմից թույլ տրված կարգիս խախտումների մասին հանրությանը տեղեկացնելու նպատա-

ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Ռ. Ռշտունուն եւ Ժ. Խաչատրյանին զրկեցին դատավարությանը մասնակցելու իրավունքից

Վահան Հովհաննիսյանին կպաշտպանի «Մտավորականների միությունը»

լու պատրաստակամություն հայտնեց։ Մեկ այլ միջնորդություն էլ ներկայացրեց «Մտավորականների միության» հասարակական կազմակերպությունը. «Նկատի ունենալով Երեւանյան դատավարության ընդհանրացման եւ օրինականության պաշտպանման նկատմամբ հասարակական վերահսկողության անհրաժեշտությունը, ինչպես նաեւ հաշվի առնելով ի շահ հասարակության Վ. Հովհաննիսյանի ծավալած գործունեությունը եւ այդ առարկայում նրա անհերքելի ծառայությունը», կազմակերպությունը դիմեց դատական կոլեգիային թույլատրելու իրենց ներկայացուցիչ Բագրատ Եսայանին հասարակական կարգով պաշտպանելու Վ. Հովհաննիսյանին։ Վերջինս գտավ, որ մեկ անձի համար չորս պաշտպանը շատ է, բայց համաձայնվեց։ Կոլեգիան բավարարեց նրանց միջնորդությունները։

Մյուսների պաշտպան ընտրելու հարցը հարթ չընթացավ։ Փաստաբան Մարինե Հակոբյանն ստանձնեց չորս անձերի պաշտպանությունը։ Տիգրան Ջանոյանը նույնպես հանձն առավ ամբաստանյալներից չորսի պաշտպանությունը։ Ռուբեն Սահակյանն ու Հովհաննես Աբրահամյանը բացի Վ. Հովհաննիսյանից ստանձնեցին եւս երկու անձանց պաշտպանությունը։ Ամբաստանյալներից մի քանիսին երեկվա նիստում նույնպես հաջողվեց պաշտպան ընտրել։ Սամվել Եղիազարյանի հարազատները նրան պաշտպանելու խնդրանքով դիմել էին փաստաբաններ Ռուբեն Ռշտունուն եւ Գայանե Անտոնյանին։ Վերջինս Ս. Եղիազարյանից բացի ստանձնեց եւս երկուսի պաշտպանությունը, դատական մեղադրողը, սակայն, առարկեց Ռ. Ռշտունու մասնակցությանը րավունքից։ Ավելի դեմ բողոքեցին նաեւ մյուս փաստաբանները, սակայն կոլեգիան վճռեց մերժել Ռ. Ռշտունու մասնակցությունը։ Սամվել Եղիազարյանը հայտարարեց, թե Ռշտունուն զրկելու դեպքում ինքն ընդհանրապես հրաժարվում է պաշտպանից։

Քիչ ավելի ուշ, երբ ամբաստանյալներից արդեն չորրորդն էր դիմում, որպեսզի Ժորա Խաչատրյանը պաշտպանի իրեն, դատական մեղադրող Ա. Խալաթյանը հիշեց, որ նա նույնպես վկա է այս գործով եւ առարկեց նրա մասնակցությանը։ Կոլեգիան Ժ. Խաչատրյանին զրկելու վերաբերյալ նույնպես որոշում կայացրեց։ Պարզվեց, որ Ժ. Խաչատրյանը հարցաքննվել է 95 թ. հուլիսի 27-ին դարձյալ նույն գործով, ինչ Ռշտունին։

Պաշտպանական կողմը բողոքեց դատարանի որոշման դեմ, ասելով, որ նախ քննարկման պետք է ներկայացվեր դատական մեղադրողի ներկայացրած փաստաթուղթը, որովհետեւ կցվե՞լ այն գործին, թե՞ ոչ, որից հետո քննարկվեր փաստաբանների մասնակցության հարցը։ Նախաքննության ընթացքից այս Երեւանյան գործի պաշտպանությունն ստանձնած փաստաբանները հայտարարեցին, որ ծանոթ են գործի 20 հատորներին, նաեւ անջատված մասին, եւ նրանցում այդ փաստաթղթի մասին ոչ մի հիշատակում չկա։ Պաշտպանական կողմը դատական մեղադրողին եւ նախագահողին առաջարկեց ցույց տալ, թե որ հատորին է կցված սույն փաստաթուղթը, որից հետո մերժել պաշտպաններին։ Նրանք, իհարկե, մասնավորապես ցույց չտվեցին որեւէ հատոր, բայց նույնպես կոլեգիան մերժեց երկուսի մասնակցությունն էլ։ Ռուբեն Ռշտունին հայտնեց, որ իր դեմ «դավադրությունը» նախա- կով 1995 թ. հուլիսի 8-ին հրավիրվել էին մամուլի ասուլիսի, որին մասնակցել է նաեւ Գառնիկ Իսագուլյանը։ Գ. Իսագուլյանի կողմից սուտ մեղադրանքներ չի հնչել, որի շուրջ դատախազությունը քննություն է կատարել։ Հարցաքննվել են նաեւ իրենք, սակայն դա ոչ մի կապ չունի նույնիսկ անջատված գործի հետ, քանի որ սույն Երեւանյան գործը հարուցվել է հուլիսի 29-ից հետո։ Ռշտունու կարծիքով, կոլեգիան մասնատում է փաստաբանների կազմերը, աչքի առջեւ ունենալով «Դրո» գործի դատի փորձը։ Նա հիշեցրեց «Դրոյի» դատավարության համանման փաստը, երբ մեկ ամիս շարունակ պահանջվում էր օրագիրը, իսկ կոլեգիան մերժում էր, պատճառաբանելով, թե այն կցված է մեկ այլ գործի։ Այսօր հակառակն է կատարվում, որովհետեւ կոլեգիային այդպես է նպատակահարմար։

Դատական մեղադրողը բողոքից հետո հայտարարեց նաեւ, որ Վահան Հովհաննիսյանի երեք պաշտպաններն էլ մեկ ուրիշին պաշտպանելու իրավունք չունեն, գտնելով, որ հակասություններ կան Վ. Հովհաննիսյանի եւ մյուսների շահերի միջեւ։ Նա նախագահողից երեք օր ժամանակ պահանջեց հակասությունները ներկայացնելու համար։ Նախագահող Դ. Ավետիսյանը դատական մեղադրողի միջնորդությունն առանց քննարկման դնելու բավարարեց նրա պահանջը եւ ընդհատեց դատավարությունը հաջորդ նիստը նշանակելով մարտի 14-ին։ Դրանով վերստին խախտվեց պաշտպանների ընտրության հարցը, որն ամբաստանյալների մեծ մասի համար լուծվել էր դատավարության առաջին կեսում։

ՍԱՍՈՒ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Հրանտ Բագրատյանը ընդունեց «Հայ գործարարների ֆորում»-ի ներկայացուցիչներին

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ։ Այսօր ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց «Հայ գործարարների ֆորում» միջազգային հասարակական կազմակերպության պատվավոր նախագահ Պերճ Սուրյանին (Շվեյցարիա), կազմակերպության փոխնախագահ Ռուբեն Գրիգորյանին (Ֆրանսիա), ֆրանսահայ գործարարների խորհրդի նախագահ Վահե Ճաղմադարյանին։

Զրույցի ընթացքում քննարկվեցին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության «Հայ գործարարների ֆորում»-ի, Համաշխարհային բանկի եւ UNDP-ի համատեղ նախաձեռնությամբ մայիսի 8-10-ը Երեւանում «Ինչու եւ ինչպես ներդրումներ անել Հայաստանում» թեմայով անցկացվելիք միջազգային համաժողովի կազմակերպման ընթացիկ հարցեր։

Հանդիպմանը մասնակցում էին ԱՄՆ, Եվրամիության եւ միջազգային տնտեսական կազմակերպությունների հետ կապերի գծով ՀՀ նախարար Գագիկ Շահբազյանը, պաշտոնական այլ անձինք։

Երեւանի 40000 բաժանորդներ օգտվում են շուրջօրյա հոսանքից

Մայրաքաղաքի տեղական էլեկտրացանցային ձեռնարկություններում («Քանաքեռ», «Արաբկիր», «Մաշտոց», «Էրեբունի», «Շահումյան», «Շենգավիթ» եւ «Կենտրոն») շարունակվում են շուրջօրյա էներգամատակարարման նախապատրաստական աշխատանքները։ Բաժանորդների մի մասն արդեն օգտվում է շուրջօրյա հոսանքից։ Էներգետիկայի նախարարության լրատվական կենտրոնի տվյալներով, մարտի 1-ի դրությամբ Երեւանի 1823 էլեկտրացանցային ենթակայաններից ավելի քան 175-ը գտնվում են շուրջօրյա լարման տակ, իրականացնելով քաղաքի գրեթե 40000 բաժանորդների շուրջօրյա էներգամատակարարումը։ Նշենք, որ բաժանորդների ընդհանուր թիվը Երեւանում գրեթե 280000 է։ Նախատեսված կամ 24-ժամյա էներգամատակարարման ռեժիմին պատրաստ են եւս 180 ենթակայաններ։ Լ. Պ.

Պարտքերը չվճարելու դեպքում ջուրն էլ կկտրենք, հա՞...

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Մայրաքաղաքի ջրամղիչ պոմպակայաններում ծախսված էլեկտրաէներգիայի դիմաց առաջացել է 1,8 մլրդ դրամի պարտք, որից 607 մլն բաժին է ընկնում արդյունաբերության նախարարությանը, 140 մլն՝ կոմունալ բնակարանային տնտեսությանը, 710 մլն՝ ազգաբնակչությանը։

Էներգետիկայի նախարարության եւ «Հայէներգո»-ի կողմից որոշված էր, որ նշված պարտքերը մինչեւ մարտի 12-ը չվճարելու դեպքում, դադարեցվելու էր պոմպակայանների էլեկտրամատակարարումը, ինչը եւ կհանգեցնի մայրաքաղաքի ջրազրկմանը։

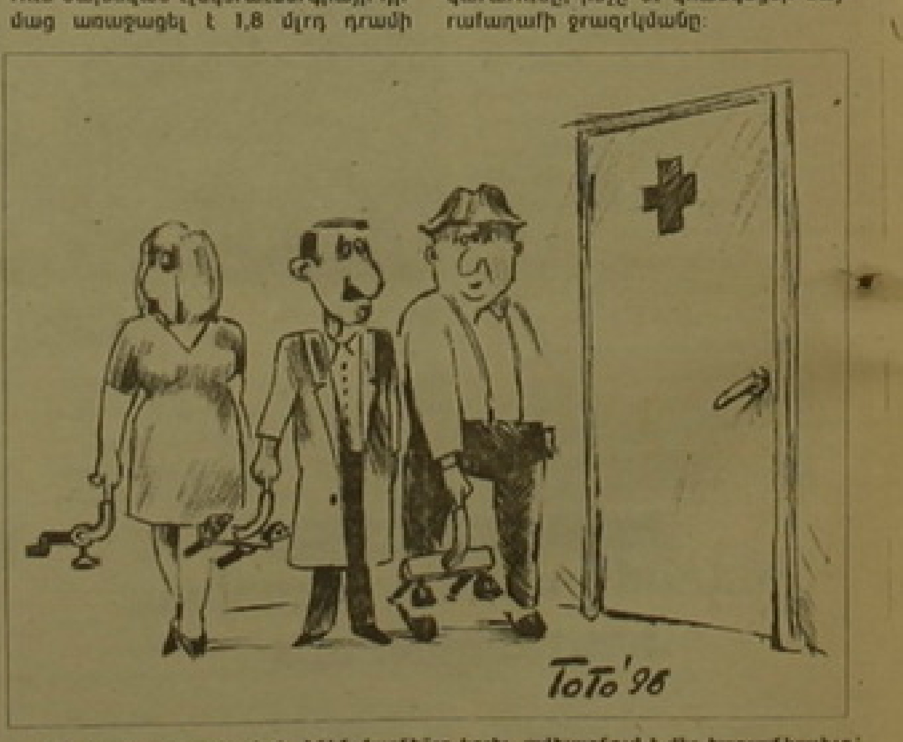

Գուցե շատերը ստիպված լինեն մատնե՞րը կտրել, ավելացնում է մեր ծաղրանկարիչը։

Ինչպես տեղեկացրին երեւանաջրմուղի լրատվական կենտրոնից, քաղաքապետարանը, հաշվի առնելով ջրազրկման հետեւանքով քաղաքում առաջանալիք ծանր իրավիճակը, պարտքերի մարման ժամկետը երկարաձգելու խնդրանքով դիմել է ՀՀ էներգետիկայի նախարարությանը եւ «Հայէներգո»-ին։

Ամբաստանյալի փաստարկները ներկայացված մեղադրականի դեմ

«Դրոյի» երեկվա դատական նիստում Ա. Մնոյանն իր ցուցմունքները վերջ ինչ հարստացրեց գրավոր շարադրանքով, որով ցանկանում էր իրենից վանել ներկայացված մեղադրանքները։ Ի դեմս դրանց նա հայտնեց, թե 93 թ. հոկտեմբերի 12-ին, այսինքն՝ Նախիջեւան ժամանողների սպանության օրն ինքը եղել է Ստեփանակերտում։ Իսկ 93 թ. ապրիլի 1-ին (ըստ մեղադրականի, այդ օրը Հ. Մարգարյանը նրան զենք է տվել), իր ծննդյան 30-ամյակն է եղել, եւ ինքը զբաղված էր դրանով։ Ապրիլի 25-ից «Արծունի» ընկերության պահակակետը «Նիվա» ավտոմեքենան անսարք է եղել, եւ այն մեկ ամիս թողել է վերանորոգման կետում։ Դրանով նա հերքում էր այդ մեքենայով 94 թ. մայիսի 2-ին իրենց կողմից Գ. Սահակյանի տան մոտ հայտնվելն ու նրա սպանության իրագործումը։

Ա. Մնոյանն ընդհանրապես հերքում էր բոլոր մեղադրականները, ասելով, թե մեղադրող կողմի հարցերն իրեն հուշեցին, որ դրամնություններն իրենք են կատարել կամ գոյություն է ունեցել «Դրո» կառույց։ Ամբաստանյալը գտնում է կառույցի համար անտրամաբանական համարեց արխիվ ունենալը եւ այն մեկ ուրիշին պահ տալը, դրանից մարդիկ հավաքագրելը եւ այլն։ Վերջում ավելացրեց, թե դեմ չի լինելու իրեն ներկայացվող ոչ մի վճռի, բայց «չփորձել դիտել «Դաշնակցությանը»»։ Այնուհետեւ հրաժարվեց որեւէ հարցի պատասխանելուց։

Նիստի ընթացքում «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում Եվգենի Կուրղինյանի հրապարակումների դեմ հայտարարությամբ հանդես եկավ Հրանտ Մարգարյանը։ Դիմելով ոչ «Զորաթյանին կամ Կուրղինյանին», նա հայտնեց. «Արտադատարանային անդրադարձներով կատարված մեկնաբանությունների կարիքը չունենք։ Դատարանն այս վեճի վճռահատման վայրն է։ Եթե իրավացի եք՝ ներկայացրեք, եւ թողեք նա նության միջոցով վճռվի ամեն ինչ, թե ով՝ ծեր առարկը միայն վկայում է ծեր տկարության ու նսեմության մասին»։

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Արցախի պետական համալսարանում սովորում են մոտ 2000 ուսանողներ

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՄԱՐՏ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Այսօրվա դրությամբ Արցախի պետական համալսարանն ունի երեք խոշոր ֆակուլտետ. բնագիտական, հումանիտար առարկաների եւ գյուղատնտեսության-տնտեսագիտության։ Համալսարանում սովորում են մոտ 2000 ուսանողներ, որոնցից ավելի քան 500-ը բացակայում են՝ գտնվելով զինվորական ծառայության մեջ։ Ինչպես Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին հայտնեց ռեկտոր Լեւոն Եղիկյանը, ներկայումս համալսարանի գործունեության ծավալման հիմնական խոչընդոտը ֆինանսների բացակայությունն է։

«Պարզ է, որ պետությունը ի վիճակի չէ լիարժեք ֆինանսավորել մեզ։ Պետության կողմից ներկայումս ֆինանսավորվում են 40 գիտական թեմաներ, եւս 21-ը ներկայացված են ԼՂՀ կառավարություն», ասաց Լ. Եղիկյանը։ Նա նշեց ուսումնառության վճարովի համակարգին անցնելու կարեւորությունը։ Այդ հարցը, նրա խոսքերով, արդեն համաձայնեցված է ԼՂՀ կառավարության հետ, եւ արդեն հաջորդ ուսումնական տարում ուսանողների 50 տոկոսը համալսարան կընդունվի պետական պատվերի համաձայն, իսկ մյուս 50 տոկոսը՝ վճարովի համակարգով։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խումբ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւավորումը ԳԱԳԻԿ ԳԱԼԱՉԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Սկիզբը էջ 1

Այնուհետեւ ելույթ ունեցավ ԳԱԱ ակադեմիկոս Միքայել Ներսիսյանը: Նա ընդգծեց, որ «Արմենականների շարժումը հայ ազգային ազատագրական համազգային շարժման մի մասն էր, նրա մի արտահայտությունը»: Այդ առթիվ նա ընդառաջական մի անդրադարձ կատարեց խորհրդային պատմագրության մեջ հայտնի վուլգար սոցիոլոգիզմին, ցավով ընդգծելով, որ դրանց տուրք է տվել նաեւ երախտավոր հայ պատմաբան Լեոն:

Բանասիրական գիտությունների դոկտոր Աշոտ Համբարյանի զեկուցումը վերաբերում էր «Արմենիային» եւ Արմենականների առնչությունների շուրջը» թեմային: Լինելով տվյալ պատմական շրջանի քաջահմուտ գիտակ, պրն. Համբարյանը փաստացի հարուստ տվյալներով լուսաբանեց խնդիրը, նշեց առանձին գործիչների վաստակը, մասնավորապես (Միքայել Փորթուգալյան, Երվանդ Քեռա-

[...]ղիականությունը նույնիսկ այսօրվա մեր քաղաքական իրականության համար:

Պատմական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ պատմության ինստիտուտի գիտաշխատող Արմեն Կարապետյանի բանախոսությունը նվիրված էր «Արմենականների վերաբերմունքը Բեռլինի դաշնագրի 61-րդ հոդվածի եւ 1894 թ. Սասնո ապստամբության հարցում եւ ռուսական դիվանագիտության ողեկցած դիրքորոշման նկատմամբ» թեմային: Երիտասարդ գիտնականն այստեղ զարգացրեց այն միտքը, որ Արմենականները, ի տես «ստեղծելու զոհն ՌԱԿ-ի գիտական պատմությունը»:

մեջ ինքնապաշտպանության փորձերը, անգամ հաղթեց: Ակադեմիկոսը սույն ձեռնարկության ներկայացրեց քաղաքական պատմագրության այն անբարո դրույթը, ըստ որի «հայերն ապստամբում էին, դրա համար էլ նրանց կոտորեցին», եւ դա այն դեպքում, երբ 1911 թ. Սալոնիկի կոնֆերանսում երիտթուրքերը ծրագրել էին հայ ժողովրդի, ինչպես նաեւ այլ ազգային փոքրամասնությունների ոչնչացումը հանուն «կայսրության ամբողջացման» գաղափարի: «Պանթուրքիզմն էր մեր ողբերգու-

ԱՐՄԵՆԱԿԱՆ - 110

Պատմությունը ողջ ժողովրդի արժեքն է

Արմենականներից մինչեւ ՌԱԿ եւ ՀՌԱԿ

դոկտոր Կարեն Դալլաքյանի ասենախոսությունը նվիրված էր «Արմենականություն» եւ «Սահմանադրականություն» հետ ՌԱԿ-ի առնչությունների հարցի շուրջ» թեմային: Անդրադառնալով Արմենական կուսակցության ծրագրի հակիրճ բանաձեւումին, բանախոսը ընդգծեց, որ այն «միտում էր հայ ժողովրդի ազատագրումը թուրքական լծից եւ նրա անկախ գոյությունը: Մարտավարությունը ինքնապաշտպանության առնել պարագայում եւ, զուգահեռաբար, տեղական բազմակողմանի նախապատրաստություն ընդհանուր ապստամբության համար աշխարհաքաղաքական հարմար պահին: Այսպիսի ծրագրով ու մարտավարությամբ Արմենականությունը, ի դեպ, որակապես տարբերվում էր ժամանակի հայ քաղաքական մյուս կուսակցություններից»:

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գեւորգ Ղարիբջանյանի բանախոսությունը նվիրված էր «Արմենիա» թերթում եւ «Վարդապետարան Հայաստանի ազատագրության» պատմական փաստաթղթում Հայոց հարցի արծարծումներին: Խոսք կատարելով երկասի ուսումնասիրման անհրաժեշտությանն էլ, բանախոսը նշեց, որ նրանցում, հատկապես «Վարդապետարանում», արտահայտված շատ տեսակետներ չեն կորցրել իրենց ար-

յան (Սեդրակ), Արշակ Դարբինյան եւ այլք):

Ակադեմիկոս Լենդրուշ Խուրշուդյանի ելույթը ուշագրավ էր նրանով, որ պահանջ էր դնում պատմական անցյալի գնահատման նոր մոտեցումների, ինչպես նաեւ բարձրացնում էր խիստ հրատապ հարց՝ ստեղծել մեր ազգային ավանդական կուսակցությունների ակադեմիական, գիտական պատմությունը: Այս առթիվ նա արեց մի շարք կոնկրետ հարցադրումներ եւ նույնիսկ առաջարկեց ստեղծել իրավասու, կարող մասնագետներից բաղկացած մի հանձնախումբ, այս առաջարկը հասցեագրելով ՀՌԱԿ ասենապե-

ժամանակի նրանց ղեկավար Մ. Ավետիսյանը, բացահայտում էին «եվրոպական դիվանագիտության նենգությունը, խոստումների կեղծությունն ու խաղամոլությունները»:

Գիտաժողովի արդյունքների գիտական ամփոփումը կատարեց ակադեմիկոս Միքայել Ներսիսյանը: Նա մի անգամ եւս ընդգծեց, որ հայ ազգային ազատագրական շարժումը «արհեստական չէր», անհեր ինքնապաշտպանական բնույթ, եւ պատմական փորձով առաջացավ, որ այն անխուսափելի աղետալի էր, ուղղակի հեռացնել իրողությունները նկատելու կարգերում, որ այնտեղ, որտեղ մեր ժողովուրդը դի-

րյան պատճառը, եզրակացրեց ակադեմիկոսը, եւ ոչ թե մեր ապստամբական գործողությունները»: Ընդամին, նա ցավ հայտնեց, որ այս հարցում թուրքերի ջրաղացին ջուր լցնող տեսակետներ են հայտնվում նաեւ մեզանում, նույնիսկ այսօր:

Գիտաժողովը եզրափակեց ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը՝ շնորհակալություն հայտնելով բոլոր մասնակիցներին, բանախոսներին ու ելույթ ունեցողներին:

Գիտաժողովից հետո լրագրողներին տված կարճատեւ հարցազրույցում դրա զուգահեռ եւ ընթացքի մասին իր գոհունակությունը հայտնեց պրն. Երվանդ Ազատյանը: Նշելով, որ Արմենական կուսակցության դերի ու գործունեության գնահատումների հարցում Սփյուռքի եւ Հայրենիքի մտավորականության դիրքորոշումներում ինչը որեւէ հակասություն չտեսավ, նա ավելացրեց, թե «միակ տարբերությունն այն է, որ Սփյուռքի մտավորական ծանծաղեցումով այսպիսի լրջությամբ մենք ինչ անգամ է, որ կտեսնենք Արմենական կուսակցության կամ որեւէ կուսակցության կամ Ազատագրական շարժումին այսպիսի լուրջ ննմարկում»:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՄԱՀԱԶԴԱԿԱՆ

Փառեն Մինասյան

Կիպրոսից ցավ ու ցավագին ցավալի լուր ստացվեց՝ 59 տարեկանում վախճանվել է տեղի ՀԲԸՄ Մելքոնյան կրթ. հաստատության վաստակավոր ուսուցիչ Փառեն Մինասյանը, սրտի կաթվածից: Փ. Մինասյանը 16 տարի պատասխանատվում էր այս հայտնի դպրոցում, դասավանդում հայոց լեզու եւ հայ ժողովրդի պատմություն եւ միաժամանակ վարում ավագ ուսուցչի կամ տեսչի պարտականությունը:

Ծնվել էր Բեյրութում, 1937 թ-ին: Միջնակարգ կրթությունը տեղի ՀԲԸՄ Հովակիմյան Մանուկյան վարժարա-

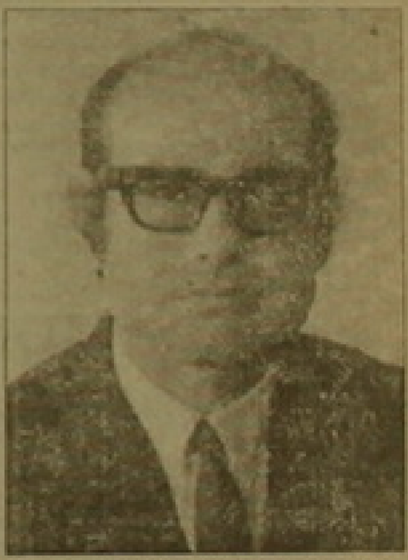

նում ստանալուց հետո 5 տարի պաշտոնավարում է հայկական տարբեր դպրոցներում, միաժամանակ հետեւում Բեյրութի ֆրանսիական Սեն Ժոզեֆ համալսարանի հայագիտական ամբիոնի դասընթացներին՝ մինչեւ 1967 թ-ը, երբ բարձրագույն կրթություն ստանալու համար գալիս է Հայաստան եւ 1972 թ-ին ավարտում Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետը: Այնուհետեւ, 7 տարի աշխատում է Քուվեյթում, տեղի ազգային վարժարանում, մինչեւ 1979 թ.-ը, երբ տեղափոխվում է Կիպրոս:

Ազնիվ, նվիրված, պարտաճանաչ աշխատող էր, վստահություն էր վայելում Մելքոնյան հաստատության հոգաբարձության եւ տնօրենության, սեր եւ հարգանք աշակերտության մոտ: Գրեթե ամբողջովին մեկուսացած ընկերական կյանքից, իր անհատական բոլոր երազները կենտրոնացրել էր դուստր Հայաստանում արդեն ճանաչված դերասի արվեստագիտուհի Արուսիկ Մինասյանի հաջողությունների վրա:

Ավա՜ղ, վաղաժամ մահը թույլ չտվեց նրան հետեւելու դստեր հետագա վերելքին:

Ազնիվ, հայրենասեր, նվիրված ուսուցչի նրա հիշատակը կմնա իր հարյուրավոր աշակերտների սրտերում:

«Մենք «շոկային» փուլն անցել ենք եւ գնում ենք «թերապիայի» փուլ»

Սկիզբը էջ 1

Նա նշեց, որ աշխարհը նույն տնտեսական ստանդարտներով է առաջնորդվում, սակայն տնտեսական քաղաքականության արդյունքը տարբեր երկրներում ծայրաստիճան տարբեր է լինում: Հայաստանի տնտեսական քաղաքականությունն այս փուլում, ըստ պրն. Սարգսյանի, կարեւոր է դառնում հասարակության բոլոր անդամների մասնակցության եւ նրանց պատասխանատվության բարձրացման խնդիրն այդ քաղաքականության մեջ:

Ընդգծվեց, որ տնտեսական տարին 1995 թ. Հայաստանի համար, ընդհանուր առմամբ, արդյունավետ էր, քանի որ մեր պետությունը ԱՊՀ մնացյալ երկրներից միակն էր, որ ունեցավ տնտեսական աճ: Համախառն արդյունքի աճը մեծացնում կազմեց 6,9 տոկոս: 1995 թ. կայունացմանը միտված տարի էր, որի ընթացքում, ըստ ԿԲ նախագահի, սպառողական գների ժամ կարգավորվեց՝ 32 տոկոս (միջին ամսական՝ 2,35 տոկոս): Սա, իհարկե, տնտեսական քաղաքականության կարեւոր խնդիրներից է, բայց նպատակը չէ, քանի որ մակրոտնտեսական կայունացումն է ապահովում տնտեսական աճը եւ զարգացումը: Պրն. Սարգսյանը նկատեց, որ այդ զարգացումն ապահովելու համար իշխանություններն պետք է կարեւորագույն խնդիրներին կարողանան որակյալ լուծումներ տալ, համապատասխանաբար պետք է արագություն հաղորդել տնտեսական բարեփոխումների գործընթացին: Ըստ այդմ՝ «պետք է կարողանալ տնտեսական որակական թռիչքի համար դաշտ ապահովել»:

Նշվեց, որ վերջին 2-2,5 ամիսների առավել ընդգծելի երեւույթը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ ուղղակիորեն նոր հարաբերությունների ծեւավորումն էր, որի արտահայտությունը ECAF ծրագրի ընդունումն էր: Այն, ի տարբերություն նախորդ ժամանակավոր ծրագրերի, ավելի երկարատեւ էր: ԱՊՀ երկրներից Ղրղզստանից հետո Հայաստանը երկրորդն էր, որի հետ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները նման երկարատեւ գործնական հարաբերություններ են իրականացնում, ECAF-ի շրջանակներում Հայաստանի ստացած միջոցները վարկերի առումով ամենաբարենպաստն են աշխարհում (150 տոկոսի չափով): ECAF-ն անհամեմատ արտոնյալ ծրագիր է նախորդների համեմատ (25 մլն դոլարի համարժեք գումար արդեն ՀՀ ԿԲ-ն ստացել է): Այդ միջոցներն ուղղվելու են ԿԲ-ի պահուստների համալրմանը եւ տնտեսական որոշ գործընթացների խրախուսմանը:

Որպես դրական տեղաշարժ 1995 թ. պրն. Սարգսյանը նշեց «ԿԲ-ի հարաբերությունների կարգավորումը բյուջեի հետ», որի արդյունքում բյուջեն ազատություն ստացավ իր միջոցները տնօրինելու եւ ընթացիկ հարցեր լուծելու: Սրա հետեւանքով այսօր կատարվում է բյուջետային ծախսումների շարունակական կանոնակարգում:

1996 թ. հունվար-փետրվար ամիսներին սղաճի տեմպերը մեծացան, միայն հունվար ամսին սղաճը կազմեց 3,6 տոկոս, իսկ 2 ամիսների գումարային տոկոսը կազմեց 7,1: Այստեղ իր դերն ունի գազի որոշ պարտավորություններ եւ ծառայությունների համար գանձվող գների աճը: Երբ այդ աճի ազդեցությունը հանենք սղաճից, ապա դրա իրական մակարդակն անհամեմատ ցածր էր լինելու, նկատեց պրն. Սարգսյանը: Այնուհետեւ նա ներկայացրեց 96 թ. հունվար-փետրվար ամիսների բյուջեի եկամտային մասով կատարված տեղաշարժերը՝ 95 թ. նույն ժամանակահատվածի համեմատ. այսպես՝ 95 թ. բյուջեի մուտքը կազմել է 2,5 մլն դրամ, իսկ 96 թ.՝ 5 մլրդ 965 մլն դրամ: Ըստ այդմ կանոնակարգվել են ծախսերը եւ դեֆիցիտը: «Երբ այդ տեմպը պահպանվի, ապա 96 թ. տնտեսական տարին ավելի արդյունավետ կլինի», նկատեց պրն. Սարգսյանը: Նա ավելացրեց, որ առաջին անգամ այս տարի կանխիկ դրամի ծավալները շրջանառության մեջ նվազեցին, դրամական զանգվածը կրճատվեց 4 մլրդ դրամով (15 տոկոսի չափով): Սա բնութագրում է տնտեսության առողջացումը:

Պատասխանելով «Փաստի» թղթակցի հարցին, որը վերաբերում էր առաջիկա նախագահական ընտրություններում պետության կողմից կատարվելիք ծախսերին, ԿԲ նախագահը նշեց, որ «մեր հասարակությունը պատրաստ չէ լուրջ ծախսումներին, եւ այն ծախսերը, որոնք նախագահական ընտրարշավի ժամանակ կատարում է աշխարհը, մենք պատրաստ չենք: Մենք բյուջետային ծախսերը չենք հարմարեցնելու քաղաքականության այս կամ այն իրողությանը»:

Այնուհետեւ պրն. Սարգսյանն անդրադարձավ ամերիկյան 100 դոլարանոց թղթադրամների խնդրին եւ նշեց, թե «հնարավոր է, որ տատանումները ազդվեն նաեւ ֆինանսական կառույցների ներկայացուցիչների կողմից՝ ավելի մեծ եկամուտների ակնկալիքով»: Եւ նշեց, որ բնակչությունն ավելի զգույշ պիտի արժազանի այդ տատանումներին, որպեսզի չտուժի:

Ինչ վերաբերում է դրամավարկային քաղաքականությունը կարգավորելու օրենսդրական դաշտին, ապա ԿԲ-ն մեծ աշխատանքներ է կատարել մի շարք օրենքի նախագծերի ստեղծման ուղղությամբ (ՀՀ Կենտրոնական բանկի մասին օրենքը, բանկերի եւ բանկային գործունեության եւ բանկերի սնանկացման մասին օրինագծեր):

• Պատասխանելով Արմենպրեսի թղթակցի հարցին՝ Հայաստանում վարկային շուկայի առկայության շուրջ, Բ. Սարգսյանը նշեց, որ «այս առումով լուծված խնդիրները լուծվածներից շատ են, եւ այսօր վարկային շուկա հանրապետությունում չկա»: «Անցյալ տարվա դեկտեմբերին ԱԺ-ում ԿԲ-ի 94 թ. հաշվետվության ժամանակ դուք նշեցիք, որ «նախորդող ժամանակաշրջանում դրամավարկային քաղաքականությունը տնտեսական քաղաքականության ինքնուրույն միավոր չի կազմել»: Ո՞րն էր Ձեր պահանջը, ի՞նչ փոխվեց այս ընթացքում եւ, ընդհանրապես, ինչպիսի՞ն է ձեր՝ ԿԲ-ի փոխհարաբերությունը կառավարության հետ», ի պատասխան մեր այս հարցերի ԿԲ նախագահը նշեց, որ պահանջ էր դրված ազատություն տալ ԿԲ-ին: Նախորդ տարիներին դրամավարկային քաղաքականությունը հաստատվում էր խորհրդարանը, իսկ այժմ այդ ֆունկցիան ԱԺ-ի որոշմամբ վերապահվեց ԿԲ-ին: «Այսօր մեր հարաբերությունները կառավարության հետ անհամեմատ հավասարակշռված են: Սա պայմանավորված է նրանով, որ ԿԲ-ն օրենքով հասել է իր ֆունկցիաների տիրապետմանն ու իրականացմանը», նշեց պրն. Սարգսյանը:

«Դրամավարկային քաղաքականությունը Հայաստանում շուկա՞ն է թելադրում, թե իշխանություններն են կարգավորում, եւ ո՞րն էք համարում ավելի բնական»: Ի պատասխան մեր այս հարցի պրն. Սարգսյանը նկատեց, որ «ԿԲ-ն առաջնորդվում է մինչեւ վերջ տարվող լիբերալիզացիայի ուղիով: Այս 2 տարվա մեր դրամավարկային քաղաքականությունը բնորոշվում է բոլոր տեսակի վարչական սահմանափակումների վերացմամբ եւ տնտեսական լիարժեք ազատությամբ: 94 թ. մենք ավելի շատ խոսում էինք փոխարժեքների ծեւավորման եւ այդ ուղղությամբ ԿԲ-ի քայլերի մասին, այս հարցն այսօր ինքնին կարգավորել է շուկան»: «Նավագույն դեպքում եւ տարբեր մեկ անգամ են անդրադառնում, թե բոլորը ի՞նչ ծավալներն ինչպիսի՞ն են, որն է պահանջարկն ու առաջարկը: Սա դարձել է շուկայական լիարժեք աշխատող մեխանիզմ: Եւ վարչական ազդեցություն շուկայի վրա չենք ունենում: Մենք հետեւողականորեն գնում ենք այն ճանապարհով, որ յուրաքանչյուր տնտեսավարող սուբյեկտ իր շահը կարողանա դրսեւորել, քանի որ միայն այս ճանապարհով տնտեսությունը կաշխատի: Մեր տնտեսությունը լիարժեք լիբերալ պետք է լինի, եւ յուրաքանչյուր սահմանափակում կարող է խափանել աճը», ընդգծեց պրն. Սարգսյանը:

ՆԱԻՐԱ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Այսօր ես ցանկացա օրվա պատգամը անձնամբ տալու մեր ժողովրդին Մայր Աթոռի այս սրբազան բեմից, որովհետեւ մեր եկեղեցին անցյալ կիրակի օրվանից սկսյալ մտել է մի նոր հոգեւոր մթնոլորտի մեջ: Նա ապրում է այժմ հոգեւոր կյանքի տենդագին մի շրջան: Ներհայաց կյանքի, մեր հոգեկան աշխարհի մեջ նայելու շրջանն է բացվել, խաղաղուն օրերի մի շրջան, Մեծ Պահք անունին տակ ծանոթ: Աշխարհում բոլոր եկեղեցիներն ունեն այս քառասնօրյա շրջանը, որը կանխում է մեծագույն տոնը Քրիստոնեության: Դա Քրիստոսի Հարության տոնն է: Տեսնում եք դուք, եկեղեցու խորանը փակ է ձեր աչքի առջեւ: Տեսանելի վարագույրին փակումը խորհրդանշում է բացումը այն վարագույրին, որ ձեր անձերի շուրջ է պատել ամենօրյա ձեր կյանքի ընթացքում:

մեր սեփական ինքնությունը Աստվածատիպ անձ լինելու մեր բնությունը եւ մեր արժանապատվությունը:

Մեծ պահքը, հետեւաբար, երբ մեզ համար լինի այդ ճանապարհորդագնացությունը, որ մեզ դեպի Աստված տանելուց հետո, երբ մեզի կվերադարձնի պայծառակերպված վիճակով, Հարուցյալ Փրկիչը ընդունելու արժանի դառնալու վիճակով, այն ատեն է որ մենք Մեծ Պահքի մեջ խորապես մեր եկեղեցու հոգին եւ նպատակը ապրած կլինենք:

Ես որքան հիացել եմ, որքան լսել եմ մեր Հայաստան Մայր Աշխարհի մեջ անցնող տասնամյակների ընթացքում, այն բռնակալական լուծի ներքո, որտեղ ապրել է մեր ժողովուրդը, մեր եկեղեցու սեփական, յուրահատուկ հոգեփոխիչ ավանդությունները նսեմացել են հաճախ մեր ժողովրդի առօրյա կյանքում: Ո՞վ է լսում էին Աստուծո խոսքը, նրանց ականջներում եւ ականջներից դեպի հոգիների ներսը սնվում մեր հայրերի սուրբ աղոթքների սրբացնող զորությամբը: Ես կոչ եմ անում մեր ժողովրդին, որ վերադառնա դեպի ժուժկալություն եւ զգաստություն: Մենք ներկայումս նոր աշխարհայնապաշտության փորձության ենք մատնվել, ինձ լավ հասկացեք: Հոգեւոր արժեքներից հեռացել ենք եւ պետք է վերադառնանք մեր նոր հայրենիքի, մեր նորանկախացյալ պետության այս դարաշրջանում վերագտնելու համար մեր սեփական հոգեւոր ինքնությունը: Առանց հոգեւոր, առանց բարոյական այդ սկզբունքներին ես չեմ կարող երեւակայել, որ զորավոր կլինենք: Ազգը պահողը հոգին է կենդանարար, ինչպես ասում է Ավետարանը: Հոգին է կենդանարար, նյութը կորստյան, հոգին է, որ կապրեցնե:

Դարձ դեպի մեր հոգեւոր ավանդույթները

Վեհափառ Հայրապետի քարոզը խոսված Մայր Աթոռում Մեծ Պահքի առիթով

խորտակումը մեզ մեր մեջ բանտարկող այդ վարագույրին, որի անունն է մեղք, սայթաքում, անկում, գայթակղում, հոգեւոր հիվանդություն: Տեսնում եք, որ եկեղեցին այժմ շարականների, աղոթքների մի ամբողջ աշխարհ է բացել մեր ժողովրդի ընկալման համար: Նրանց միջից հրավիրում է մեզ բոլորիս, որ նայենք մեր հոգեկան ներաշխարհին, կտրենք մեր նայվածքները դրսից, ուրիշից, բերենք եւ սեւեռյալ լույսի նման կենտրոնացնենք մեր անձերի վրա եւ հարց տանք մեզի. **ո՞վ եմ ես Աստուծո հայելիի մեջ, ո՞վ եմ ես իմ խղճի առաջ: Ե՞մ այն ինչ որ Աստված ուզում է որ լինեմ, ինչ որ Ավետարանը մեզնից պահանջում է, որ լինենք: Եվ եթե չենք, ինչո՞ւ չենք եւ ինչո՞ւ պետք է լինենք:**

Սիրելի հավատացյալներ, այսօրվան իմ խոսքին համար ես որպես բնաբան եւ մեկնակետ եմ ընտրել մեր հայոց ժամագրքի, ամենօրյա աղոթքի մասյանի այն տողերը, որտեղ աղոթագիր վարդապետը ասել է. **«Առաջնորդեա մեզ ի խաւարէ ի լոյս, ի մահուանէ ի կեանս, յապականութենէ յանապականութիւն, յանգիտութենէ ի գիտութիւն ճշմարտութեան իմոյ»:**

Մեծի պահոց քառասնօրյա շրջանը ես կոչում եմ մի հոգեւոր ճանապարհագնացություն: Որտեղի՞ց որտեղ: Ոչ թե աշխարհագրական մի վայրից մի ուրիշ աշխարհագրական վայր: Ճանապարհորդությունը այս պարագայում տեղափոխություն չէ: Սա հոգեւո՛ր ճանապարհորդություն է, մեր անձից դեպի Աստված գնալն է եւ ապա Աստծուց վերադառնալը մեզի՝ յուրաքանչյուրիս: Այս ճանապարհորդությունը մեր անձին բացումն է Աստուծո լույսին առաջ, ներթափանցումը Աստուծո լույսով եւ հայտնաբերումը մեր մեղավորության եւ այդ մեղավորության խորտակումը բարձրացումով առ Աստված: Աստծուց երբ մենք վերադառնանք մեզի՝ կերպարանափոխված կլինենք: Կլինենք այն, ինչ որ Աստված մեզ ստեղծել է որ լինենք, եւ ոչ թե այն, ինչ որ աշխարհային կյանքի սայթաքումները մեզ հաճախ մոլորեցրել են եւ մենք օտարացել ենք մեզի հանդեպ: Ամենից մեծ մեղքը ինքն իր կոչումին դավաճանելն է, մարդ լինելու կոչումին: Մարդ կոչումին մեջ Աստուծո ներկայությունը կա: Աստված մեզ աշխարհի արարչագործության ուրիշ արարածներից եւ էակներից տարբեր է ստեղծել: Աստված մեր մեջ իր սեփական կնիքն է դրել, մեզ պատվել է, իր նմանությամբը ստեղծելով մեզ: Բայց, հարց եմ տալիս, մենք նմանվո՞ւմ ենք նրան մեր կյանքովը: Ազատ կամքով է ստեղծել մեզ, չի պարտադրել, ցույց է տվել ճանապարհը, ուղին բացել է մեր առաջ, բայց մեզ է թողել գնալու, քայլելու, առաջանալու ազատությունը: Երբ մենք այդ ազատությունը չարաչար գործածենք, շեղված կլինենք այն ճանապարհից, որ Աստված մեզ համար բացել է մեր մեջ դնելով իր պատկերը եւ ապա իր Միածին Որդին առաքելով, որպեսզի աշխարհի մեղքերից, փոշիներից եւ փուշերից վնասված այդ պատկերը վերականգնի իր նախաստեղծ կերպարին մեջ: Աստված Քրիստոսով եկավ, որ մեր մեջ վերհայտնի մեզ համար

Մեծ Պահքին կարեւորություն տալիս այսօր: Հարց տանք մենք մեզի: Ո՞վ է ճանաչում թե ինչ է Մեծ Պահքը, ո՞վ է գալիս եկեղեցի լսելու համար Արեւագալի շարականները. **«Լո՛յս, Արարիչ Լուսոյ, Առաջին Լոյս, բնակեալդ ի լոյս անմատոյց, ի ծագել լուսոյ առաւօտու՝ ծագեա ի հոգիս մեր զլոյս Քո իմանալի»:** Շնորհալու հորինած շարականն է սա: Ո՞վ է գալիս եկեղեցի, որ այնտեղ լսի Նարեկացու աղոթքը. **«Ընկա՛լ խաղաղութեամբ, Տէր Աստուած հզօր, դառնացողիս զաղաչանս»:** Մենք հաճախ այստեղ կտրվել ենք մեր եկեղեցու շրջանից: Մեծ Պահքը միայն որոշ տեսակի կերակուրներից հրաժարվելու հարց չի: Մեծ Պահքը ուտելու յուղելու հետ կապված հարց չի: Եկեղեցին մեր ուտելիքով չէ որ կզբաղվի: Եթե որոշ կանոններ են սահմանվել, եւ ճիշտ են արել մեր հայրերը, դրանք նրա համար են եղել, որ մենք խուսափենք այնպիսի կերակուրներից, այնպիսի խրախճանքներից, այնպիսի հաճոյապաշտական բարքերից եւ սովորություններից, որոնք մեզ մոլորեցնում են: Այդ հրաժարումը առիթ է տալիս մեզ որ մենք նայենք մեր հոգեկան աշխարհին: Դա նպատակ չի, դա միջոց է մեր նպատակին հասնելու: Բուն նպատակը Մեծ Պահքին՝ մեր հոգեկան բյուրեղացումն է, մաքրումը մեր անձին, հարազատացումը մեր սեփական աստվածատիպ ինքնությանը, որ աղարտվել է հաճախ եւ աղարտվում է միշտ մեր մեղանչական բնությանը բերումով իբրեւ մարդ: Չկա մարդ աշխարհում, որ կարենա ասել թե ինքը սուրբ է, կատարյալ է: Քիչ առաջ այս սրբազան բեմից կարդացվեց Ավետարանի այն հատվածը, որի վերջին բառերն էին. **«Եղերուք կատարեալ, որպէս եւ Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է»:** Բայց մարդը Աստված չէ, որ կարենա կատարյալ լինել: Միակը, որ կատարյալ է՝ Աստվածն Ինքն է: Մեր կատարելությունը Նրա կատարելությանը հասնելու մեր ճիգին, մղումին, ջանքին, ձգտումին, կամեցողության մեջն է: Մեծ Պահքը մեզ մեր սայթաքումից վերականգնելու եւ մեր մեջ եղող բարությունը դարմանելու, կատարյալին ձգտումը որպես կանթեղ մեր մեջ վերստին վառելու գեղեցկագույն առիթն է: Ես այս քառասնօրյա շրջանը մեր եկեղեցու կյանքում անվանում եմ **գարնան շրջան**, այսինքն՝ հոգեւո՛ր գարուն պետք է լինի, որպեսզի մեր մեջ մարմնով եւ մարմնեղինությամբ կուտակված անձը կակղանա հոգիին զորությամբը, որպեսզի վերստին գտնենք մեր աստվածատիպ բնության պարզությունը:

Հետեւաբար, այսօր ես կոչ եմ անում մեր ամբողջ ժողովրդին, որ վերադառնա իր յուրահատուկ ազգային եկեղեցական ավանդույթներին, վերականգնենք մեր մեջ անցյալում մոռացված կամ վերացած մեր եկեղեցու սուրբ ավանդությունները: Մեծ Պահքը պահենք եկեղեցի գնալով ամեն կիրակի, գնալով Արեւագալի, Խաղաղականի, Հանգստյան ժամերգությունների, որոնց անունները անգամ մոռացվել են շատերի կողմից: Ես հիշում եմ, ինչպես ուրիշ երկրներում, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ առավոտները եւ երեկոները եկեղեցիները լիքն էին ժողովուրդով:

Կոչ եմ անում մեր ժողովրդին, որ Մեծ Պահքի այս շրջանին հանդես արդեն, հեռու մնան ավելորդ, անիմաստ, [illegible] այնպիսի արարքներից, որոնք մեր մեջ [illegible] մեր ինքնությունից մեզ հեռացնելով: Ինչ գեղեցիկ կյանք է պարզության կյանքը եւ որքան վնասաբեր է շռայլության կյանքը ներկա աշխարհում մանավանդ:

Վերջապես, ես կոչ եմ անում մեր ժողովրդին, որպեսզի Մեծ Պահքի շրջանին ոչ թե միայն իրենք իրենց մասին մտածեն, յուրաքանչյուրը իր մասին, այլ նաեւ ծառայության մասին, ուրիշին բարիք գործելու մասին: Մեծ Պահքի ընթացքում առաքինությունները, բարոյական այն արժանիքները, որ մարդ էակը կբարձրացնեն՝ պետք է տարածվեն ժողովրդի մեջ: Ձեզ մի օրինակ տամ. եթե Պահոց շրջանին դուք կարենաք մի տկար անձի օգնել, մի տարեց ծեր անձի գետնից վեր բարձրացնել, մի հիվանդին, մի որբին, մի աղքատին օգտակար լինել՝ դա Մեծ Պահքին հավատարիմ գտնվելու լավագույն ձեւերից մեկն է, որովհետեւ ուրիշին բարիք ընծայելը, ուրիշին երջանկություն ընծայելը ինքն իրեն համար նաեւ, իր սեփական երջանկությունը բազմապատկել կնշանակի: Եթե բարիքը մեր մեջ պահենք ամբողջականորեն եւ հարազատորեն քրիստոնյա չենք լինի:

Սիրավառ սիրեցյալ հավատացյալներ Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ եկեղեցու, վերադա՛րձ, վերադա՛րձ դեպի մեր ինքնությունը, մեր հոգեւոր արժեքների վերակենդանացումը մեր առօրյա կյանքի մեջ: Այս է Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի պատգամը իր ողջ ժողովրդին Ե՛ւ Հայաստանում Ե՛ւ արտասահմանում, որպեսզի երբ գա Հարության տոնը, եւ ՓԱՌՔ ՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՔՈ ՏԵՐ ասենք, անկեղծ լինենք, Քրիստոսը իբրեւ Հարուցյալ Փրկիչ մեր մեջ վերստին ապրի մեր հայրերին հավատքին զորությամբը եւ մեր կյանքի երջանկության հեռանկարովը եւ նպատակովը:

Ահա թե ինչու այսօր իմ խոսքս փակելուց առաջ պիտի ասեմ մի անգամ եւս. եղբայրներ եւ քույրեր, եկեք գնանք **խավարից դեպի լույս, մահվանից, բարոյական մահվանից դեպի կյանք, ապականությունից, մեղավորությունից դեպի անապականություն, դեպի հոգեկան մաքրություն եւ, վերջապես անգիտությունից դեպի ճշմարտության գիտությունը, ճշմարտության յուրացումը մեր կողմից:** Եվ այս բոլորը կարող ենք անել եթե հետեւենք մեր 12-րդ դարի մեծագույն աստվածաբաններից Ներսես Լամբրոնացու հետեւյալ խոսքին, որ ասում է. **«Ի ներքս ի քեզ ունիս զվարդապետդ, միայն լսել զգուշացիր, որպեսզի զոր ինչ հրամայէ քեզ՝ ոչ արհամարհեսցես»:** Քո մեջն ունես քո վարդապետը, նրան նայիր եւ նրան թելադրածը կատարիր, որպեսզի հասնես երջանկության, որպեսզի կարենաս դառնալ ճշմարիտ մարդ, ճշմարիտ քրիստոնյա եւ ճշմարիտ հայ, քո ազգի համար, քո եկեղեցու համար եւ Աստուծոն փառքին համար հավիտյանս. ամեն:

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա
Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

ԳՐՈՂՆԵՐ

Գրականությունը կորցրել է իր տիրոջը

Միքայել Շատիրյանի ծննդյան 80-ամյակին

Գրականության աստիճանական անկում է տեղի ունենում: Եվ դա արտահայտվում է ամեն ինչում: Այնպիսի տպավորություն կա, թե գրականությունը կորցրել է իր տիրոջը: Չկա մեկը, մի օրգան, որ շահագրգռված լինի գրականության զարգացմամբ: Հիմա բոլորի համար մեկ է, թե ով ինչ կգրի, կամ ինչ է գրել, գրվածը կտպագրվի՞, թե ոչ: Այդպես էլ այսօր վերաբերվում ենք նրանց, ովքեր արդեն մեզ հետ չեն, որոնք ժամանակին գրական եղանակ են ստեղծել: Մոռացել ենք գրեթե բոլորին: Մոռացվածներից մեկն էլ Միքայել Շատիրյանն է:

Տասը տարի է ինչ նա չկա: Բայց կարող էր լինել եւ այսօր մեր սեղանին դրված կլիներ «Արծաթե դարի» երրորդ, եզրափակիչ հատորը, որի մասին նա մտածում էր եւ շատ էր անհանգստանում, լավ երեւույթին զգալով մոտալուտ վախճանը: Եվ ո՞վ գիտե, թե քանի նոր գիրք կգրեր այդ տասը տարում, քանի որ Շատիրյա-

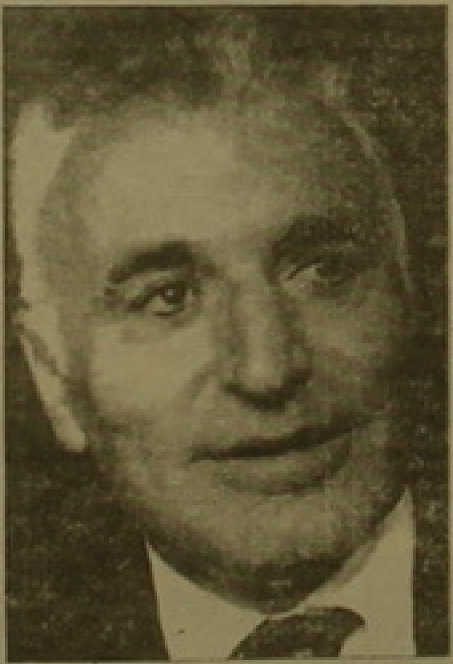

նը բեղմնավոր էր ու մտահղացումներով հարուստ: Նրա թեմատիկան բազմազան էր ու լայն, մեծ էին նրա ժանրային հնարավորությունները՝ հրապարակախոսական հոդվածներ ու էսսեներ, պիեսներ ու կինոսցենարներ, վավերական լայնատարած վեպեր, որոնք վավերական հիմք ունենալով, բարձր գեղարվեստականություն ունեն: Գրում էր պատմվածքներ, վիպակներ ու վեպեր: Եվ ինչի էլ որ ձեռք էր զարկում՝ ստացվում էր: Մի անգամ, հիշում եմ, զայրացած խոսում էր Հայրենական պատերազմի պատմությունը գրողների վրա, որոնց գործերից հատվածաբար տպագրում էին կենտրոնական մամուլում: Ինձ թվաց, թե մարդ է, զայրացել էր անգամ: Բայց ահա հաջորդ ամառը երբ գտնվում էինք Սեւանում, նա ինձ մեկնեց մի ստվարածավալ ձեռագիր: «Հայրենական պատերազմի պատմություն», զարմացած կարդացի ես: «Ես եմ գրել, առանց, պետք չէ՞ դրանց գեղարվեստականության պահել»: Ձեռագիրն ուղարկեց Մոսկվա, որտեղից պատասխանեցին, որ հրատարակության է պատրաստվում Հայրենական պատերազմի բազմահատորանոց պատմությունը, որտեղ հաշվի կառնվեն նրա դիտողությունները:

Շատ ակտիվ մարդ էր, հասարակական գործիչ, հրապարակախոս, բայց Շատիրյանը նախ եւ առաջ գրող էր:

Մեկից չէ, շատերից եմ լսել այսպիսի խոսքեր. «Այս ի՞նչ ծեծված է «Նվագախմբի տղաները», ինչքան ցուցադրեն կնայեմ, կարծես առաջին անգամ եմ տեսնում»: Այո, ժողովուրդը սիրեց նվագախմբի տղաներին ու նրա հերոսներին: Եվ որքան էլ տարօրինակ էին ֆիլմի ռեժիսորները հաջողության հիմնական պատճառը ֆիլմի հիմքում ընկած գրական նյութն էր, սցենարը, որ գրել էր Շատիրյանը:

Հիմա արդեն քիչ են խոսում Հայրենական պատերազմի մասին, որի մասնակիցն էր Շատիրյանը եւ տարեգիրը: Պատերազմի մասին գրված նրա գործերը այդ պատերազմի մասին գրված լավագույն երկերից են: Շատիրյանի մեծածավալ «Զինվորները» վեպը մեզանում լավագույնն է պատերազմի մասին գրված վեպերից: Հատկապես արժեքավոր է այդ գործը նրանով, որ պատերազմի թիկունքը ցույց է տրված իսկական վարպետությամբ: Վավերագրության համոզող ճշգրտությամբ վերականգնելով թիկունքի այն ժամանակվա օրերը, հեղինակը մեծ դեր է վերագրում թիկունքին՝ հաղթանակի կերտման գործում:

Բազմազգիտակ էր Շատիրյանը: «Ասք [illegible] մասին» վեպում վառ լույսի կերպով երեւում է դա: Մինչ այդ եղած կենտրոնական հրատարակություններում, առավել չափով արտասահմանյան աղբյուրներում, ամեն բան կապված Շահումյանի եւ 26-ի հետ գլխիվայր էր ցույց տրված: Շատիրյանը այդ ժամանակվա պատմությունը ոտքերի վրա կանգնեցրեց, չնայելով հակառակ կողմի բարձրացրած վայնասունին: Նույնը կարելի է ասել «Հեղափոխության գեներալը» վեպի մասին, որ նվիրված էր Ալեքսանդր Մյասնիկյանին:

Սակայն Շատիրյանի գլուխգործոցը «Արծաթե դար» վեպն է: Երեւի թե միակ իսկական բարձրարժեք վեպը նվիրված Կիլիկյան Հայաստանին: Առանց վարանելու կարելի է ասել նաեւ, որ «Արծաթե դարը» խորհրդային շրջանում գրված լավագույն պատմավեպերից է: Ինչպես հայտնի մեզ, այստեղ երեւում են Կիլիկյան Հայաստանի բարդ պատմության իրադարձությունները պալատական աշխարհիկ ինտրիգներով ու բախումներով, հոգեւոր ներքին հատածներով, որտեղ մեծ տեղ է հատկացվում լուսավորչական, թե կաթոլիկ ուղղությունների բախմանը այն ժամանակվա համար խոսուն հարցերին: Վեպի մեծագույն նվաճումը կենդանի, հավաստի կերպարների ստեղծումն էր: Սովորաբար պատմական վեպերի հերոսները խորքում արդեն որոշված են լինում եւ միանշանակ հերոսներ, դավաճաններ, հայրենասերներ եւ ճղճիմ շահամոլներ: Սակայն «Արծաթե դարի» հերոսները կենդանի, միս ու արյուն, նաեւ ախտահարությունների հակումներ ունեցող մարդիկ են իրենց բարդ, անկանխատեսելի ներաշխարհով:

Զարմանալի աշխատասեր էր: Խաժակ Գյուլնազարյանն ասում էր, թե Շատիրյանը օրվա մեջ աշխատում է եղանակ ժամ: Որքան էլ հնչում է որպես չափազանցություն, բայց քիչ էր մնում հավատայինք դրան:

Հենց այդ իր աշխատասիրությանը անմնացորդ տրվելու, իրեն երբեք չխնայելու պատճառով էլ նա շատ հեռացավ կյանքից:

[illegible]
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

միջազգային

Ռուսաստանում եւ ԱՊՀ երկրներում «Ինտերնետ» ցանցին միանալու համար անհրաժեշտ է ունենալ հնարավորին չափի հզոր համակարգիչ: Բավականաչափ արագ աշխատանք կարելի է ապահովել IBM 386 համակարգիչով, որի օպերատիվ հիշող սարքի հիշողության ծավալը 4 մեգաբայթ է: Էլեկտրոնային փոստի համար դրանից պակաս հզորությունն էլ կարող է բավարար լինել: Ինչ վերաբերում է մոդեմ կոչվող սարքին, որով կարելի է կապ-

կապվողական ցանցին հաղորդակցվելու հաճույքի համար մարդիկ հաճախ ստիպված են լինում վճարել ամսական մի քանի հազար ֆրանկ: Ցանցի հետ կապն ապահովող ֆիրման այնքան էլ պահանջկոտ չէ, սակայն հեռախոսակապի «Ֆրանս Տելեկոմ» խոշոր ընկերությունն էլ իր բաժինն է պահանջում: Կիբեռնետիկ սրճարանները բաց են մինչեւ ուշ գիշեր: Կան նաեւ կիբեռնետիկ հյուրանոցներ: «Ինտերնետ» ցանցի մշտական հաճախորդների թիվն աշխարհում հասնում է տասնյակ

դիտել հուշարձանները, թանգարանները, ցուցասրահները, հյուրանոցներում տեղեր պատվիրել, հեռակա զրույցներ կատարել եւ այլն: Ցանցը կոչվում է Paris City Network.

Վերջերս Ֆրանսիայում «Ինտերնետի» մասին հատկապես շատ են խոսում Ֆրանսուա Միտերանի նախկին բժիշկ Գյուբլերի «Մեծ գաղտնիք» գրքի առնչությամբ, որին «Ազգն» արդեն անդրադարձել է: Թեեւ գրքի վաճառքը դադարեցվել է, դրա տեքստը մինչեւ օրս կարելի

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԿԱՊ

Ինչպես միանալ «Ինտերնետ» ցանցին

«Ինտերնետը» տեղեկատվության միջազգային էլեկտրոնային համակարգ է, որի միջոցով կարելի է ստանալ եւ հաղորդել ամենատարբեր բնույթի տեղեկություններ: Համակարգիչ եւ մոդեմ ունեցող ամեն ոք փաստորեն կարող է կապ հաստատել այդ ցանցի հետ, թեեւ տարբեր երկրներում դա միեւնույն դյուրությամբ չի արվում: «Ինտերնետը» կարելի է անվանել աշխարհի խոշորագույն փոստային ընկերություն (այն վայրկենապես պատվիրատուին է հասցնում էլեկտրոնային փոստը), զբոսաշրջության կատարյալ ուղեցույց, վիրխարի լսարանի առջեւ արտահայտվելու ամբիոն, աշխարհի հին ու նոր ժամանակների լիակատար գրադարան եւ նույնիսկ անմատչելի համարվող վայրերի «այցելության» անցաթուղթ:

վել «Ինտերնետին» միացնող ընկերության այսպես կոչված փոխվայրերի հետ, այս հարցում պետք չարժե խնայողություն անել: Արագընթաց մոդեմները, նայած աշխատանքի արագությանը, արժեն 120-300 դոլլար եւ ավելին: Ըստ որում, արագագործ մոդեմը ոչ միայն հնարավորություն է տալիս արագորեն տեղեկատվություն փոխանակել, այլեւ կատարելագործված կառուցվածքի շնորհիվ թույլ է տալիս խնայողաբար աշխատել մեր հեռախոսագծերում: Համակարգիչը պետք է ունենա հատուկ ծրագրային ապահովում (DOS կամ Windows): Ինչպես հաղորդում են Փարիզի «Ֆիգարո» թերթից, ամերիկացի հայտնի ֆինանսիստ Ջորջ Սորոսը իր անունը կրող հիմնադրամի ծախսերով շուտով «Ինտերնետ» ցանցին է միացնելու Ռուսաստանի վեց տասնյակ հետազոտական ինստիտուտներ, գիտությունների ակադեմիան, Մոսկվայի համալսարանը, Տրետյակովյան պատկերասրահը, Պուշկինի անվան թանգարանը, Էրմիտաժը եւ այլ մշակութային օջախներ, որոնք այլեւս կարիք չեն ունենա միմյանց հաղորդակցվել ԱՄՆ-ի կամ Գերմանիայի միջոցով: Նրանց կապը կիրականացվի օպտիկական մանրաթելերով:

Վերջին ամիսներին Փարիզում բացվել է երկու տասնյակ «սիբեռկաֆե» (կիբեռնետիկ սրճարան), տեղեկացնում է L'Express ամսագրի հատուկ հավելվածը: Երկհարկանի այդ հաստատությունները ոչ այնքան սրճարան են, որքան համակարգչային սրահներ, որոնց «ճաշացանկում», խմիչքի եւ թեթեւ ուտեստների գներից բացի, նշված է «Ինտերնետ» ցանցին միանալու գինը: Կապի մեկ ժամն արժե 50 ֆրանկ (10 դոլլար): Իսկ ովքեր ուզում են «Ինտերնետին» կապվել հենց բնակարանից, պետք է ավելի թանկ վճարեն: Այս դեպքում միջազգային տեղե-

միլիոնների: Կան նաեւ բազմաթիվ հետաքրքրասերներ, որոնք դեպքից դեպք օգտվում են ցանցի տեղեկատվությունից:

«Ինտերնետ» ցանցի միջոցով անհնար է որեւէ տեսաժապավեն դիտել: Իսկ որեւէ հեռավոր կղզու կամ անհայտ հանրահայտ ռոք-խմբի լուսանկար ստանալու համար հարկավոր է սպասել մի քանի վայրկյան: Ամեն ինչ կախված է նրանից, թե որքան մարդ կա ցանցում: Երբ հաճախորդների թիվը շատ մեծ է, հարկավոր է ճարտարորեն գործել եւ մյուսներից առաջ անցնել տեղեկատվություն արագ ստանալու համար: Ըստ որում, անգլերեն չիմացող հաճախորդի հնարավորություններն այստեղ խիստ սահմանափակ են: «Ֆիգարո» թերթը տեղեկացնում է, որ մարտի 21-ից Ֆրանսիայում լրիվ ծավալով կգործի փարիզյան հատուկ ցանց, որի շնորհիվ աշխարհի որեւէ երկրում գտնվող «կիբեռնավագնացները» կկարողանան «զբոսնել» Փարիզում,

է գտնել «Ինտերնետ» ցանցում, այսինքն Գյուբլերը չի զրկվել հեղինակային իրավունքից: Ցանցում կարելի է գտնել նաեւ միջցեղային բռնամանքի, անբարոյականության քարոզչություն եւ այլն: Բայց այսօր անհնար է այդ կարգի նյութերն արգելել, քանի որ տեղեկատվական փոխանակումներն աշխարհում չափազանց շատ են եւ, ժամանակին, բոլոր երկրները բարոյական եւ օրենսդրական միեւնույն չափանիշները չունեն: Իսկ «Ինտերնետն» իր բնույթով այնպիսին է, որ սահմաններ չի ճանաչում: Ֆրանսիայի փոստի, հեռահաղորդակցության եւ կենսատարածքի նախարար Ֆրանսուա Ֆիյոնն իրավացիորեն գրում է, որ «Ինտերնետի» աշխատանքը ներկայիս ազատ եւ անվերահսկելի վիճակից հնարավոր կլինի դուրս բերել միայն միջազգային իրավունքի շրջանակներում:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ԲԵՔԻՐՅԱՆԸ

ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐ

3 միլիարդ դոլլար է անհետացել Ռուսաստանից

Կալինինգրադի մարզ հասցեագրված ռազմավարական բեռների կեսից ավելին «կորչում է» Մերձբալթիկայի տարածքում, իսկ իրականում դրանք փոխադրվում են Եվրոպայի եւ Ամերիկայի երկրներ: Այս մասին լրագրողներին ճեպազրույցում հաղորդեցին ՌԴ ՆԳՆ տնտեսական հանցագործությունների գլխավոր վարչության ղեկավարները: Այդ «սեւ անցքը» մասամբ հաջողվել է փակել միայն վերջերս իրականացված «Տանգիս» գործո-

ղության ժամանակ, որից հետո կտրուկ բարձրացան բենզինի գները Լիտվայում, Լոնդոնի հումքային բորսայում խիստ աճեց մետաղների արժեքը: Հանցագործություններն արտաքին տնտեսական գործունեության ոլորտում (հատկապես՝ կապիտալի արտահանումը երկրից), փորձագետների համոզմամբ, լրջորեն սպառնում է Ռուսաստանի անվտանգությանը: «Կեղտոտ փողը» առանձին սիրով առավել հաճախ ընդունում են Գերմանիայի, Ավստ-

րիայի, ԱՄՆ-ի եւ Մեծ Բրիտանիայի բանկերը: Մեկ տարվա ընթացքում ՆԳՆ-ը հայտնաբերել է դրամային միջոցների 3 հազար փոխանցում արտասահմանի երկրներ, որոնք ամրագրված չեն ոչ պայմանագրով, ոչ էլ տարայով: Այսօրինակ «գործարքների» հետեւանքով Ռուսաստանը զրկվել է 3 միլիարդ դոլլարից, 30 միլիոն գերմանական մարկից եւ 20 միլիոն ֆրանսիական ֆրանկից:

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

ՇՐՋԱՆ

Էներգետիկա. Իրանը 10 մլն դոլլար վարկ կտրամադրի Վրաստանին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 12 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Գրուզէներգոյի մամլո կենտրոնի հաղորդագրության համաձայն, էներգետիկայի ասպարեզում Վրաստանի եւ Իրանի միջեւ համագործակցության վերաբերյալ ստորագրված պայմանագրի շրջանակներում համաձայնություն է ձեռք բերվել Ժինվալի ՀԷԿ-ի էներգահամակարգի արդիականացման նպատակով վարկ տրամադրելու շուրջ: 10 մլն դոլլարի վարկ կտրամադրի Իրանի էներգետիկայի նախարարության «ՄԱՆԻՐ» ընկերությունը: Հատկացվող գումարով նախատեսվում է կառուցել շրջանցիկ թունել, ինչպես նաեւ իրականացնել վերակառուցման այլ աշխատանքներ, որոնց արդյունքում այս ՀԷԿ-ը ժամում կարտադրի 130 մեգավատ էլեկտրաէներգիա:

Չեչենա-ինգուշական համագումար Վոլգոգրադում

ԳՐՈԶՆԻ, 12 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Չեչնիայի ռուսամետ կառավարության եւ Ջոհար Դուդաեւին հավատարիմ ուժերի ներկայացուցիչներն այս շաբաթվա վերջին մասնակցելու են Վոլգոգրադում անցկացվելիք չեչեն եւ ինգուշ ժողովուրդների համագումարին: Դրա կազմակերպիչների տեղեկություններով, Չեչնիայի ռուսամետ կառավարության պատվիրակության ղեկավարն է լինելու Գրոզնիում ՌԴ նախագահի ներկայացուցիչ Իսա Ալերոեւը, իսկ անջատողական ջոկատների պատվիրակությունն, ամենայն հավանականությամբ, կղեկավարի Չեչնիայի Սահմանադրական դատարանի նախկին նախագահ Երիխանովը: Համագումարն անց է կացվելու մարտի 15-ից 16-ը: Մասնակցության իր ցանկությունն է հայտնել նաեւ Ինգուշիայի նախագահ Ռուսլան Աուշեւը: Համագումարին մասնակցելու է ԱՊՀ երկրների, ինչպես նաեւ Լեհաստանի, Ֆինլանդիայի, Թուրքիայի, Բոսնիայի եւ Հորդանանի չեչենական ու ինգուշական համայնքների 150 ներկայացուցիչ:

Հարավկորեացի ձերբակալված նախագահներին սպառնում է մահապատիժ

11 ՄԱՐՏ, BBC, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Երկուշաբթի օրը Հարավային Կորեայի մայրաքաղաք Սեուլում 2 նախկին նախագահներ Չոն Դու Հվանի եւ Ռո Դե Ուի դեմ դատավարություն է սկսվել: Նրանք պետական դավաճանության ու զինվորական հեղաշրջում կատարելու մեջ են մեղադրվում: Դատավարությունը նրանց իշխանության գլուխ բերած զինված խռովությունից 16 տարի հետո է սկսվել: Նախագահները մեղադրվում են նաեւ 1979 թ. իշխանությունը զավթելուց հետո բանակի ուժով ցույցերի մասնակիցներին ջարդի են թարկելու մեջ:

Դատավարության ժամանակ 1991 թ. ցույցերից մեկի ընթացքում սպանված մի ուսանողի հայր հայհոյել է նախկին երկու նախագահներին, որին հաջորդել է ներկաների աջակցությունը: Սակայն մի քանի մարդ, այդ թվում Չոնի որդիներից մեկը, հարձակվել են այդ մարդու վրա եւ ծեծի են ենթարկել նրան: Նախկին երկու նախագահները արագ դուրս են բերվել դատարանի դահլիճից: Սպանված ուսանողի հայրն ասել է, թե պետք է պահանջի քրեական գործ հարուցել նրանց նկատմամբ: Դատավարությունը հետաձգվել է մինչեւ եկող երկուշաբթի:

Չոնին եւ Ռոյին մահվան դատավճիռ է սպառնում, եթե նրանց նկատմամբ ներկայացված մեղադրանքներն ապացուցվեն:

ԳԱՂՏՆԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ինչու հրաժարական տվեց Գերմանիայի հետախուզության պետը

Պաշտոնական վարկածի համաձայն Գերմանիայի հետախուզության նախագահ Կոնրադ Պորցները օրերս հրաժարական է տվել այն պատճառով, որ պաշտոնակցային կանցլերի գերատեսչության ղեկավար Բոլը ընթացք չի տվել հետախուզության երկու բարձրաստիճան աշխատակիցների հեռացման վերաբերյալ Պորցների գրած զեկուցագրին: Սակայն տարբեր աղբյուրներից ստացված հաղորդումներն այլ բան են վկայում: Մինչեւ վերջերս Նյուրնբերգում հետախուզության մասնաճյուղում աշխատած երեք գործակալներ 1991 թ. իբր առնչվել են այն գաղտնի գործողությանը, որի ընթացքում խորհրդային արեւմտյան զորախմբի մի քանի զինծառայողների միջոցով ձեռք են բերվել ռուսական բանակի առաջ նորագույն սարքեր ու նյութեր: «Արմենքը» գնվել է ամերիկյան ռազմական հետախուզության համաձայնությամբ եւ փողե-

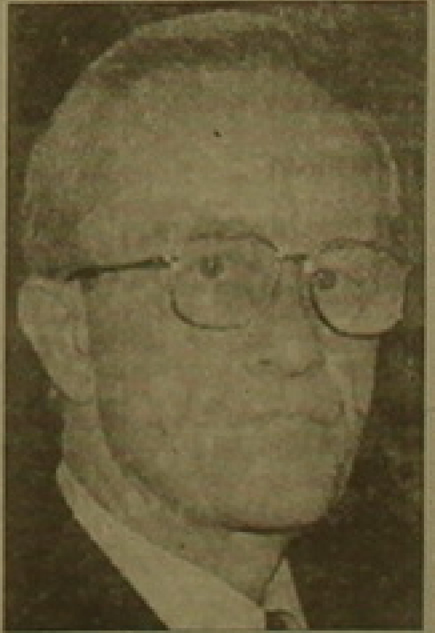

րով: Ինչպես պարզ է դառնում ծառայողական հետաքննության նյութերից, գերմանացի գործակալներն իրենց ռուս համագործակիցներին չնչին գումարներ են վճարել, իսկ «Ռոլի Սեմի» զինվորներին ցուցակներով ներկայացրել են շատ ավելի մեծ թվեր, գրպանելով տարբերությունը (այն կազմել է գրեթե 1 մլն դոլլար): Ներկայումս գերմանացի բոլոր 3 գործակալները հայտնվել են մեղադրյալի աթոռին: Նաեւ պարզվել է, որ գնվածի մի մասը նրանք վաճառել են անգլիացիներին:

Սակայն գերմանացի անկախ փորձագետների կարծիքով, այդ դեպքը ընդամենը ծխածածկույթ է ծառայել, որի հետեւում չեն երեւում Պորցների հեռացման իրական պատճառները: 1990 թ., երբ Պորցները կանցլեր Կոլի հովանավորությամբ դարձավ երկրի հետախուզության պետ, շատերը զարմացած էին, թե Կոլն ինչու է վճռել այդ կարեւոր պաշտոնում նշանակել ընդդիմադիր ԳՍԴԿ-ի ներկայացուցչին: Այժմ հայտնի է, որ Կոլը այն ժամանակահատվածում իր թիմն ընտրել է ոչ թե ըստ քաղաքական հայացքների, այլ ըստ լոյալականությունների: Մինչդեռ հիմա կանցլերին պետք է, որ հետախուզությունն անվերապահորեն իրեն ենթարկվի, իսկ դրա պետը վայելի իր լիակատար վստահությունը: Իսկ Պորցները շտապեց «պատմական» խայտառակ գործի առնչությամբ, որն զգալիորեն բարդացրեց Մոսկվայի եւ Բոննի հարաբերությունները: Համենայն դեպս, 61-ամյա Պորցների հեռանալն այնքան էլ վատ չէ. նա կստանա առավելագույն նախարարական լավ կենսաթոշակ: Իսկ հետախուզության պետի պաշտոնում նրան կփոխարինի իր նախկին տեղակալը՝ 58-ամյա ծովակալ Գերհարդ Գյուլլիխը:

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

digitised by A.R.A.R.@

Որտե՞ղ է կչքում մեր չերեփը

Մաեստրո Չեխիջյանը դատ է բացել Ալեն Ֆինղլինգի դեմ

«Ազգն» անցյալ տարի հանիցս անդրադարձել է «Հայաստանի ճանապարհներ» անունը կրող 8-ամսյա փառատոնին, հայտնել, որ այդ անունը հաճախ է բացակայել համերգային հայտագրերից: Երեւանից մեկնած խմբերը (Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ, Հայաստանի կամերային, Երեւանի կամերային նվագախմբեր, Հայաստանի ակադեմիական երգչախումբ) եվրոպական տարանում փառատոններին են մասնակցել, բայց հայտագրերից էլերն են գովազդել «Հայաստանի ճանապարհներ» փառատոն կազմակերպիչ Ալեն Ֆինղլինգ մակագրությունը: Ծագումով հրեա ֆրանսիացի իմպրեսարիո Ալեն Ֆինղլինգի հղացած այս փառատոնին հայ արվեստագետները սիրով համաձայնեցին մասնակցել, համաշխարհային բեմում ներկայանալու առիթ էր: Սակայն համերգային շրջագայությունից հետո, Երեւան վերադարձին բոլորի պատմածները պարոն Ֆինղլինգի հանդեպ վստահության պակասն օր օրի ավելացնում էին: «Ազգը» պարբերաբար տեղեկացրել է նաեւ փայլուն համերգներին ուղեկցող դժգոհությունների մասին, իսկ դեկտեմբերի վերջին տպագրել է Փարիզի մեր թղթակցի նյութը Շանզելիզեյում Ֆինղլինգի կազմակերպած գալա համերգի առիթով, այն ֆրանսիական ընդունված կարգ ու կանոնից անչափ հեռու է եղել: Ֆրանսահայության L'Armenoscope տեղեկագրի փետրվարյան համարը վկայում է, թե փառատոնը շարունակվում է տարբեր սրահներում ներկայացնելով Սարգիս Համալբաշյանի, Հակոբ Հակոբյանի, Գայանե Խաչատրյանի կտավները: Բայց… սպասված ու լռված մի փաստ. Հայաստանի ակադեմիական երգչախմբի ղեկավար Հովհաննես Չեխիջյանը դատ է բացել Ալեն Ֆինղլինգի դեմ: Դատավարությունը կսկսվի մարտի 20-ին, Փարիզի տրիբունալում:

«Մեղադրականը բազմաթիվ կետերից է բաղկացած: Հյուրանոցով մեկի պատմելով, եւ առնվազն մեկ ժամ կյուրանոցում հանգստից հետո մեկի փոքր կամ համերգի գնայինք: Ինչ խախտացիանը հայտնել էր, թե խմբի արտիստներին վարձ չեն վճարել էժան աշխատում համարելով: «Քանիցս պարզեցինք, որ այս կամ այն համերգի հովանավորը հայ բարերար է եղել, իսկ մենք նույնիսկ պայմանագրով մեզ հասանելիք գումարներ...

Գալու համերգին ընդհատեցին մեր ելույթը պատճառաբանելով, թե ժամանակը լրացել է, որ Ֆինղլինգի (թերեւս միակ կազմակերպված համերգի) մեղքով էր, պայմանագրի խախտում, որը համերգին ներկա ֆրանսիացիների զայրույթն էլ շար...

կը հին, կխաբխաս աւելո բատով հազիվ տեղ էինք հասնում, տեսնում դասվերը հանված է. 38 ժամ ոտքի վրա, հետո համերգի: Անհոգձայ պայմաններում աշխատեցինք: Շնորհիվ մեր խմբի պատասխանատվության, հաջողության գույքը ձեռքներս վերադարձան, բայց ի՞նչ գնով», մեր զրույցում ասում է մաեստրո Չեխիջյանը: Առաջին հյուրախաղերից հետո (հուլիս-օգոստոս) «Ազգը» մաեստրոյի երկարաժամ, հագեցած ակնարկում անդրադարձել է ճամփորդության մասին բոլոր արժանիքներին:

Իսկ նոյեմբեր-դեկտեմբերին կայացած հյուրախաղերին անդրադարձավ ոչ միայն Անգլիայի «Քուին էլիզաբեթ հոլում» տված համերգի փայլուն գնահատականը լոնդոնյան թերթերից բազմաթիվ մեջբերելով, այլեւ «Տագնապներ «Հայաստանի ճանապարհներին»» հարցազրույցով: Մաեստրո Չեխիջյանի տեր չկային: Բացի այդ, ֆրանսիական դեսպանատան պահանջով անձն մեկս մեր գրպանից 40-ական դոլար ենք մուծել, որ երկրում ապահովագրության մասնակցենք: Մշակույթի նախարարությունից ասացին, թե «վճարեք, Ֆինղլինգն այնտեղ կփոխհատուցի»: Խաբվեցինք:

մեզ»: Մաեստրոյի ասելով, փոխհատուցումը 150 հազար ֆրանկ է կազմում: Դատավարությանը ինքը ներկա չի լինելու, իր կողմից վարձված միջազգային իրավունքի մասնագետ փաստաբանը հանգամանալից կներկայացնի գործը կցելով նաեւ «Ազգի» հրապարակումները: «Ի պատասխան մեր հարցին «մյուսներին տեղյակ պահե՞լ եք ձեր մտադրության մասին», մաեստրո Չեխիջյանն ասաց, թե մշակույթի նախարարությունը գիտի: «Դատավարության արդյունքով խնդրեցի, որ գոնե մեկ տեղեկագիր տան, հրաժարվեցին»:

Ֆրանսիան այն երկիրն է, որտեղ հարգում են մարդկանց եւ ստորագրված փաստաթղթերն արժեք ունեն, մաեստրո Չեխիջյանը համոզված է դրանում: Արդյունքը ցույց կտա տեսնենք դատավարության ընթացքին:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՀԵՏԱՊՆԴՎՈՂ ԽՆԴԻՐ

Հայաստանին միայն բանկե՞ր են պետք

Մեր թերթի նախորդ համարներում պարբերաբար անդրադարձել ենք Երեւանի պատմության թանգարանի առույանոցի հանգամանքներին, թանգարանային ցուցադրության կասեցմանը եւ գիտական ստորաբաժանումների լուծարմանն առնչվող երկարմորհրդի փետրվարի 2-ի որոշմանը, ինչպես նաեւ թանգարանի վերաբնակեցման դեմ սկսված բողոքի ցույցին, որ շարունակվում է արդեն գրեթե 2 շաբաթ: Հիշեցնենք, որ քաղաքային իշխանությունները խոստացել էին երկշաբաթյա ժամկետում լուծել թանգարանին նոր շենք տրամադրելու խնդիրը: Քաղաքապետարանի որոշումը չուշացավ. մարտի 11-ին կայացած նիստում թանգարանի ծակատագիրը «լուծվեց»՝ խոր հիասթափություն պատճառելով թանգարանի կոլեկտիվին, կարծում ենք, նաեւ բոլոր նրանց, ովքեր զորակցություն էին հայտնել կոլեկտիվի պահանջին: Քաղաքային իշխանությունները թանգարանին առաջարկում են... Շահումյան դպրոցի (Մաշտոցի պողոտա) հարեւանությամբ գտնվող Սպանդարյան շրջանի գործկոմի նախկին շենքը, որը, թանգարանի աշխատակիցների կարծիքով, լավագույն դեպքում, այն էլ խիստ վերապահումներով, կարող է ծառայել որպես թանգարանային ֆոնդերի պահեստ: Քաղաքային իշխանությունները թանգարանի անուղղով վաճառքից ստացված գումարի որոշ մասը (500 հազար ամերիկյան դոլար) խոստացել են հատկացնել շենքի «վերանորոգմանը», թեեւ դժվար է պատկերացնել, թե ինչպես է հարմարեցվելու թանգարանային ցուցադրությանը: Վերջինս պարունակում է 3 մետր բարձրությամբ նկարներ, որոնք շենքի «խցիկներ» համար, թերեւս, հարկ լինի փոխել նախկին գործկոմի դռները: Ըստ քաղաքային իշխանությունների, թանգարանի վերաբնակեցման անհրաժեշտությունը թելադրված է նրանով, որ պետությունն ի վիճակի չէ միջոցներ տրամադրել թանգարանի ներկայիս տարածքի վերանորոգմանը: Հասկանալի է, սակայն, նույն ծակատագրին չե՞ն արժանանա քաղաքի մյուս թանգարանները, որոնք ժամանակի ընթացքում նույնպես անխուսափելիորեն կանգնելու են վերանորոգման անհրաժեշտության առջեւ, իսկ պետությունն, ինչպես երեւում է, դեռ երկար միջոցներ չի գտնելու դրանք կարգի բերելու համար: Մի՞թե Հայաստանին, իսկապես, միայն բանկեր են պետք:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ASV հերթական ձայնագրությունն է անում ՀՖՆ-ի կատարմամբ

Անգլիական ASV ձայնագրման ֆիրման արդեն 4-րդ անգամ Երեւանում է (95 թ. աշնանը «Ազգը» հարցազրույց տպագրեց ASV-ի հետ): Այս անգամ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի կատարմամբ ձայնագրում է Կոբալեւսկու «Ռոմեո եւ Ջուլիետը», Ավետ Տերտերյանի 3-րդ, 4-րդ սիմֆոնիաները, Առնո Բաբաջանյանի «Հերոսական բալլադը» եւ Լորիս Ճգնավորյանի դաշնամուրի կոնցերտը՝ դաշնակահար Արմեն Բաբախանյանի մասնակցությամբ: Կիրակի օրը սկսած ձայնագրման աշխատանքը ASV-ն կավարտի ուրբաթ օրը: Հայաստանի ֆիլհարմոնիկի՝ ASV-ի կողմից ձայնագրված լազերային սկավառակները աշխարհում ճանաչված եւ կատալոգում առաջնակարգ տեղում են:

Ցուղաշկինը բացառիկների ցուցակում

Ամերիկահայ Վալենտին Ցուղաշկինի ընկերությունը դարձավ բարձրակարգ նորաձեւության փարիզյան սինդիկատի թղթակից անդամ: Սինդիկատի անդամներ են նորաձեւության աշխարհի բացառիկ ներկայացուցիչները միայն (Իվ Սեն Լորան, Ժիվանշի, Վերսաչե եւ այլն): Սինդիկատի բողարկած հագուստներն այնքան թանկ են, որ դրանք գնելու հնարավորություն աշխարհում ունի հազիվ 2000 մարդ: Անդամակցության համար կազմակերպված փարիզյան ցուցադրությունը Ցուղաշկինի ընկերության վրա հսկայական գումարներ է արժեցել: Միաժամանակ Վալենտինը պատել է նոր օծանելիքի բողարկումը, որն իր բույրով հիշեցնում է «Շանել N 5»-ը:

Կլաուդիա Շիֆերը ամենահարուստ մանեկենուհին է

25-ամյա Կլաուդիա Շիֆերը ներկայումս համարվում է աշխարհում ամենաբարձր վարձատրվող մանեկենուհին՝ գերազանցելով Սինդի Քրաուֆորդին: Կլաուդիան անձամբ հետեւում է իր տարաբնույթ գործունեության արդյունքներին եւ աշխատում իր մասին ստեղծված պատկերացումներին: Որպես գործարար նա տարեկան վաստակում է մոտ 2,5 մլն ֆրանկ: Գերմանիայում Կլաուդիան ունի հեռուստատեսային սեփական հաղորդումներ: Նա 2 գիրք է հրատարակել իր կյանքի պատմությունը շարադրելու համար: Միաժամանակ ֆինանսական մասնակցություն է ունեցել Նյու Յորքում 3 ուրիշ հայտնի մանեկենուհիների հետ Fashion Cafe' ի բացմանը: «Ես շատ զգուշավոր եմ: Երբեք ներդրումներ չեմ անում վտանգավոր գործերում», ասում է Շիֆերը:

«ԷՐՍԴՐԵՍ»

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
Հատուկ դասընթացների բաժին

ԽՈՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՆԳԼԵՐԵՆՈՎ

Այս դասընթացը նախատեսված է կատարելագործելու այն ուսանողների լսելու եւ խոսելու հմտությունները, որոնց անգլերենի իմացությունը որոշակի փորձով սկսնակի կամ միջին մակարդակի է: Դասընթացն իր բնույթով ամբողջապես հիմնված է զրույցների վրա, որոնց ընթացքում հատուկ ուշադրություն կդարձվի դասարանում մտերի փոխանակմանը զրուցակիցների կամ փոքր խմբերի միջեւ: Յուրաքանչյուր շաբաթ ծրագրում կընդգրկվեն ուսանողների կարողություններին եւ կարիքներին համապատասխան տարբեր թեմաներ: Առարկայական նյութերը կօգնեն առաջադրվելու զրույցների համար անհրաժեշտ բառային եւ լեզվական բազմ: Թեեւ դասընթացը հիմնականում նպատակաուղղված է զարգացնելու խոսելու եւ ընկալելու ունակությունները, ձեռքբերման կառուցվեն նաեւ որոշ քերականական նյութեր: Ակնկալվում է, որ յուրաքանչյուր ուսանող աշխույժ մասնակցություն կունենա քննարկումներին եւ պատրաստ կլինի ընդգրկվելու բոլոր այն վարժություններին, որոնք կառաջադրվեն ուսուցչի կողմից:

- Մինչեւ ընդունելությունը, դիմողները պետք է անցնեն անգլերենի իրենց իմացությունը ստուգող հարցազրույց:
- Անգլերենի հարցազրույցի համար գրանցումը տեղի կունենա մարտի 13-ից մինչեւ մարտի 27-ը, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում 19 սենյակում:
- Անգլերենի հարցազրույցը տեղի կունենա մարտի 28-ին, ժամը 13-ին 9d սենյակում:
- Դասերը կսկսվեն 1996 թ. ապրիլի 8-ին եւ կտեւեն տասներկու շաբաթ (շաբաթական վեց ժամ):
- Դասընթացի համար ամսավճարը 40 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել
Բաղրամյան պող. 40
Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
Հատուկ դասընթացների բաժին, 19 սենյակ, հեռ. 27-16-58:

ԿԻՆԵՄԱՏՈԳՐԱՖ

Բարտաբասի «սիբիրյան» ֆիլմը

Մարտի 6-ից Փարիզի կինոթատրոններում ցուցադրվում է ֆրանսիացի կինոռեժիսոր Բարտաբասի «Ճամանը» ֆիլմը, որին լայնորեն անդրադարձել են զանգվածային լրատվության միջոցները («Լիբերասյոն», «Ֆիգարո», «Մոնդ» օրաթերթը, RFI ռադիոկայանը եւ այլն): Իր գործում Բարտաբասը մեծ տեղ է հատկացնում ձիերին: «Ճամանը» նրա երկրորդ ֆիլմն է «Գեյուից» հետո: Քննադատները արդեն իսկ «սիբիրյան ֆիլմ» անվանեցին այն «Ճամանին»: Դրա դերում սիբիրյան կազմակերպման խաղապատրաստում է, որտեղ սիբիրյան տայգայում, չխառնվելով այն գեղեցիկ բնանկարներ ու ձյունապատ լանդշաֆտներում: Դեպքերը տեղի են ունենում մեր դարի 50-60-ական թթ. Իրկուտսկի մարզի կալանավայրից փախչում են մակվիճակի ցուրպակա խաղ Դմիտրին (Իգոր Գոցմանը) եւ մի յակուտ շաման: Տայգայի դաժան պայմաններում վերջինիս մահանալուց հետո Դմիտրին մնում է իր կարճ ձին ու բոլոր ձիու հետ մեն-մենակ: Դեպի Յակուտսկ երկարատեւ դեգերումների ընթացքում մարդն ու ձին սովորում են իրար սիրել ու գնահատել: Արյունահեղ, ծայրահեղ ծանր կացության մեջ հայտնված մարդը չի վերանում խմել կենդանու արյունը, իսկ ավելի ուշ վաճառել նրան, երբ այլեւս չունեն ծիու կարիք: Ֆիլմում իրական ու երեւակայականը սերտորեն միահյուսված են: Սցենարիստն է Ժան Լուի Գուրոն, կոմպոզիտոր Ժան Պիեռ Դրուեն, որի երաժշտության մեջ Բախի լարային գործերին աշխուժանաբար միախառնված են յակուտական մեղեդիները: «Նոր ֆիլմ» հետաքրքիր է այս աշխարհի մասին, որը դեռ չի կարդացել իր հոգին:

BBC-ին Բիթլզին դեմ չէ, բայց...

10 ՄԱՐՏ, BBC: BBC 1 ռադիոալիքը հրաժարվել է բիթլզների «Իսկական սեր» երգը հաղորդել: Այդ երգում Ջոն Լենոնի երգի հին ձայնագրությունն է օգտագործված, որը նրա սպանությունից ոչ շատ առաջ է կատարվել: Իբր երգը ժամանակի ոգին եւ ոգուն չի համապատասխանում եւ կարող է ունկնդիրներին դուր չգալ: Եվ դա այն դեպքում, երբ «Իսկական սեր» երգը բրիտանական հիթ-շքերթում չորրորդ տեղն է գրավել: BBC 1 ռադիոալիքի պաշտոնական ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ բիթլզների դեմ ինչ-որ անձամբ ոչինչ չունի, եւ որ իր անձնական կարծիքն այն է, որ «Բիթլզն» աշխարհի ամենահայտնի պոպ խումբն է եղել եւ այժմ էլ է այդպիսին: Սակայն երգերին գնահատականներ տալիս պետք է օբյեկտիվ լինել:

Վուդի Ալենը «Օլիմպիայում»

Ամերիկացի հանրահայտ կինոռեժիսոր եւ դերասան Վուդի Ալենը, որը նաեւ կլարնետ է նվագում («Ազգն» արդեն հաղորդել է այդ մասին), եվրոպայում իր «Նյու Օրլեանզ ջազ բենդ» նվագախմբի սկսած համերգային շրջագայության շրջանակներում մարտի 5-ին մեծ հաջողությամբ հանդես եկավ Փարիզի «Օլիմպիա» համերգասրահում: «Ֆիգարո» թերթի հաղորդման համաձայն, 2000 տեղանոց դահլիճը լեփ-լեցուն է եղել: RFI ռադիոկայանը նշում է, որ տոմսերի մեծ մասը վաճառված է եղել դեռ նախքան համերգային ազդագրերի հրապարակումը: Համերգին ներկա են եղել գլխավորապես երկրի քաղաքական եւ հասարակական ղեկավար գործիչներ:

«ԾԵՀ» ԲԿ-Ա
կազմակերպում է ծնողազուրկ շնորհալի երեխաների ձեռքի աշխատանքների
ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ - ՎԱՃԱՌՔ
Խնդրվում է ցուցահանդես-վաճառքին մասնակցել ցանկացողներին փաստաթղթերով (ծննդյան վկայական, ծնողի մահվան վկայական) եւ աշխատանքներով ներկայանալ «ԾԵՀ» ԲԿ մինչեւ սույն թվականի ապրիլի 15-ը, ժամը 12-ից 15-ը:
Հասցե՝ Գ. Լուսավորիչ 15, 2-րդ հարկ, Հեռ. 56-33-01, 56-33-21

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ԽՈՍԱՅՆԿ

Արմեն Մարտիրոսյանը Եվրոպայի բրոնզե մեդալակիր

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Նոր մրցաշրջանը գյումրեցի տաղանդավոր եռացատկորդ Արմեն Մարտիրոսյանի համար հաջողակ է: Ինչպես հայտնի է, նա վերջերս դարձավ Ռուսաստանի բաց առաջնության հաղթող, իսկ հիմա իր նվաճումների նավակաժամներին ավելացրեց նաև Եվրոպայի ձմեռային առաջնության բրոնզե մեդալը: Ստոկհոլմում տեղի ունեցած հին աշխարհամասի առաջնությունում Արմեն Մարտիրոսյանը ցույց տվեց 1674 սմ արդյունք: Հիշեցնենք, որ հայ եռացատկորդը Ռուսաստանի չեմպիոն էր դարձել 1686 սմ արդյունքով: Սակայն Արմեն Մարտիրոսյանի լավագույն ցուցանիշը, որը նա ցույց տվեց անցյալ տարի, 1712 սմ է, և աշխարհի ամենաուժեղ եռացատկորդների անցյալ տարվա դասակարգման ցուցակում գրավում է 16-րդ տեղը: Ստոկհոլմում Եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց աշխարհի ռեկորդակիր Էդվարդսը (Մեծ Բրիտանիա), որն անցյալ տարի առաջինը գերազանցեց 18 (1840 սմ) մետրի սահմանը: Այս անգամ նա բավարարվեց 1696 սմ արդյունքով, որը ծածկված մրցասպարեզների համար վատ ցուցանիշ չէ: Արծաթե մեդալակիր դարձավ լատվիացի Բոուզինգը (1692 սմ): Տեղեկացնենք, որ Արմեն Մարտիրոսյանը դեռ անցյալ

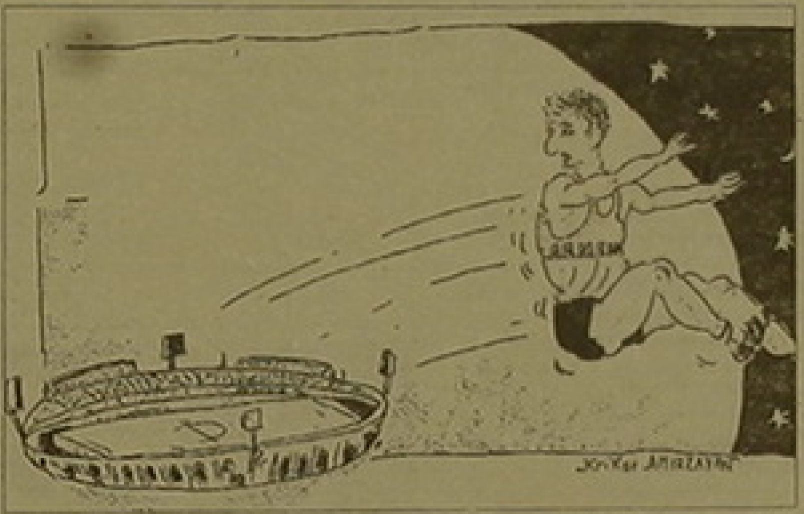

տարի ձեռք է բերել Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի ուղեգիրը: Նոր մրցաշրջանի հաջող մեկնարկները հույս են ներշնչում, որ Արմեն Մարտիրոսյանը վերելքով հանդես կգա նաև տարվա ամենապատասխանատու ստուգատեսում: Եվրոպայի ձմեռային առաջնությունում Հայաստանը ներկայացնում էր նաև հեռացատկի Եվրոպայի ռեկորդակիր Ռոբերտ Էմմիյանը: Ցավոք, նրա բոլոր երեք ցատկերն էլ անհաջող էին: Սակայն հույս ունենանք, որ տաղանդավոր հեռացատկորդն էլ կմտնի լավ մարզավիճակի մեջ:

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Փյունիկը» ամրապնդում է առաջատարի դիրքերը

Երեկ երեք հանդիպումով ավարտվեց ՀՀ բարձրագույն խմբի 1995-96 թթ. առաջնության երկրորդ շրջանի առաջին տուրը:

«ՂԱՐԱԲԱՂ»—«ՓՅՈՒՆԻԿ» 0-3 (0-2)

1-0՝ Ա. Ավետիսյան (10), 2-0՝ Ա. Ջանազանյան (42), 3-0՝ Ա. Սանամյան (88):

Ինչպես միշտ, «Ղարաբաղը» սեփական հարկի տակ հանդիպումներն անցկացնում է Կապանում: Ընդ որում, անցյալ տարի, երբ թիմի ղեկը ստանձնեց Սլավա Գաբրիելյանը, «Ղարաբաղը» սկսեց վերելքով հանդես գալ և առաջին շրջանի վերջնագծում, հատկապես Կապանում տեղի ունեցած հանդիպումներում, մի քանի անակնկալներ մատուցեց մրցակիցներին և առաջատարների սարսափն էր դարձել: Թվում էր, երևանի «Փյունիկին» էլ լուրջ փորձություն է սպասում, սակայն առաջատարը գործեց վստահ և բարձր կազմակերպվածությամբ: Արդեն 10-րդ րոպեին հաշիվը բացեց Արմեն Ավետիսյանը: 42-րդ րոպեին այն կրկնապատկեց Անդրանիկ Ջանազանյանը, որը գնալով ավելի հասուն և արդյունավետ խաղ է ցուցադրում: Հանդիպմանը վերջակետ դրեց Արմեն Սանամյանը: «Փյունիկը» հերթական երեք միավորը վաստակելով, շարունակում է միանձնյա գլխավորել մրցաշարային աղյուսակը:

«ՑԵՄԵՆՏ»—«ԿՈՏԱՅՔ» 3-0 (2-0)

1-0՝ Շ. Սահակյան, 2-0՝ Փախլևանյանը, 3-0՝ Մարգարյան

Ջնայած արձանագրված խոշոր հաշվին, սակայն այստեղ խաղի սցենարն այլ էր: Խաղադաշտում ընթանում էր հանդիպակաց գրոհներով խաղ: Ընդ որում, դաշտի տերերը լուրջ ուշադրություն դարձնելով պաշտպանությանը, ընտրել էին հակագրոհի տակտիկան, որն իրեն լիովին արդարացրեց: Առաջին գոլի հեղինակ դարձավ «Ակնալիճի» սպարինգ Շիրակ Սահակյանը, որն այս մրցաշրջանում տեղափոխվել է «Ցեմենտ»: Հետո աչքի ընկան Փախլևանյանն ու Մարգարյանը: «Կոտայքն» էլ բազմաթիվ գոլային պահեր ուներ, իսկ 2-րդ կեսում նույնիսկ տիրում էր նախաձեռնությանը: Սակայն ոչ միշտ է, որ հաշիվը համապատասխանում է խաղի տրամաբանական ընթացքին:

«ԱՐԱԳԱԾ»—«ԶԱՆԳԵԶՈՒՐ» 2-2 (2-1)

1-0՝ Ա. Բաբենյան (19), 2-0՝ Վ. Մկրտչյան (37), 2-1՝ Շահրյան (41), 2-2՝ Ա. Մարկոսյան (63):

Ինչպես տեղեկացրեց հանդիպման տեսուչ, բարձրագույն կարգի մրցավար Հենրիկ Նալբանդյանը, խաղն անցել է համառ պայքարում: Ջնայած «Արագածն» ուներ առավելություն և 2-0 հաշվով առաջանում էր, սակայն «Զանգեզուրը» կտրուկ հակագրոհների շնորհիվ փրկեց խաղը: Խաղադաշտը շատ վատ վիճակում էր, բաց ու ցեխոտ: Եղանակը շատ ցուրտ էր (-5°), իսկ հանդիպման վերջին 10 րոպեներին անձրև ու ձյուն տեղաց:

Առաջնության աղյուսակը մարտի 13-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	12	10	2	0	39-9	32
2. Շիրակ	12	9	1	2	31-15	28
3. Երևան	12	8	1	3	25-11	25
4. Արարատ	12	7	2	3	36-13	23
5. Ցեմենտ	12	7	2	3	31-14	23
6. Կոտայք	12	5	2	5	20-19	17
7. Ղարաբաղ	12	3	3	6	10-17	12
8. Արագած	12	3	3	6	24-40	12
9. ՀԱՄ	12	3	2	7	18-29	11
10. Վան	12	3	2	7	15-29	11
11. Զանգեզուր	12	2	2	8	14-35	7
12. Ակնալիճ	12	0	2	10	11-43	2

ՖՈՒՏԲՈԼԱՅԻՆ ԱՍՏՂԵՐ

«Կապույտների գլխգործոց տանդեմը»

Զորկաեֆ-Զիդան երկյակի հրաշալի համագործակցության մասին

Վերջերս համաշխարհային մամուլը հաճախ է անդրադառնում Ֆրանսիայի հավաքականի հարձակողական ոճի երկու կիսապաշտպանների Յուրի Ջորկաեֆի և Զինեդին Զիդանի հրաշալի համագործակցությանը: Հիմնականում հենց այս երկու երիտասարդ ֆուտբոլիստների շնորհիվ Ֆրանսիայի հավաքականը Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչի ուղեգիր ձեռք բերեց: Օրերս «Կապույտների գլխգործոց տանդեմը» վերնագրով ուշագրավ հարցազրույց է տպագրվել Ջորկաեֆի և Զիդանի հետ (Ֆրանսիայի հավաքականին այլ կերպ «կապույտներ» են անվանում իրենց մարզաշապիկի գույնի համար):

- Առաջին անգամ ե՞րբ եք ծանոթացել:

Զ. Զ. - Ֆրանսիայի հավաքականում:

Յ. Ջ. - Ոչ: Հավերժում, 1995 թ. հունվարի 17-ին, երբ Ֆրանսիայի երկրորդ հավաքականը խաղաց Բելառուսի հավաքականի դեմ: Այդ օրն առաջին անգամ մենք խաղացինք միասին:

- Իրար անմիջապես հասկացա՞ք:

Յ. Ջ. - Այո: Բայց նույն դերը չունեինք: Ես աջ կիսապաշտպան էի, իսկ Զիդանը՝ կենտրոնական:

- Անցյալ տարի Ֆրանսիայի հավաքականը հարձակողական ոճի մեկ կիսապաշտպանով խաղաց: Այն ժամանակ մտածո՞ւմ էիք, որ մրցակիցներ եք:

Զ. Զ. - Ոչ: Վստահ եմ, որ հարձակողական կիսապաշտպանի դերը կարող էինք բաժանել իրար հետ: Հիմա դուք տեսնում եք, որ մենք համատեղ կարող ենք կազմակերպել խաղը:

Յ. Ջ. - Զիդանն ինձ համար մրցակից չի եղել: Հավաքականում հիմա էլ ազատ տեղեր կան:

- Եվս ժամկետ (Ֆրանսիայի հավաքականի մարզիչը) մտածի՞ր չէր ձեզ միասին խաղացնել:

Յ. Ջ. - Ճիշտ է, հանի որ մի քանի տար բերումներ փորձարկեց:

Զ. Զ. - Կամաց-կամաց այս մեկին և կայ[illegible]ուայն դեպքում, մենք նույն դիրքում չենք խաղում:

- Դուք ստեղծեցի՞ք այս վիճակը:

Յ. Ջ. - Երբ Զիդանը հեղինակություն չէր, բնավ «աղիներ» չարեց: Իսկ ես, երբ փոխարինող էի, երբեք չէի բողոքում և միշտ խմբային մտայնություն ունեի:

- Փորձեցի՞ք ժակեին համոզել, որ միասին խաղաք:

Յ. Ջ. - Բնավ ոչ: Սկզբում միայն Զիդանն էր լրիվ խաղում: Ժակեի մտքում այն էր, որ Ջորկաեֆին ու Զիդանին առանձին-առանձին խաղացնի: Պետք է են, որ ժամանակին մենք սկսեցինք միասին խաղալ:

Զ. Զ. - Բելառուսի հավաքականի հետ խաղն առաջին մի քանի մտքեր էր տվել ինձ:

- Ինչպե՞ս եք ձեր պարտականությունները բաժանում:

Զ. Զ. - Սկզբում Յուրին ավելի առաջ էր խաղում: Բայց հիմա երբ ես առաջ եմ գնում, ինքը նահանջում է: Դերերը սաստիկ չեն: Իրար փնտրում ենք գտնում: Որոշ պարտականություններ ունենք, բայց հարձակման մեջ ազատ ենք: Ժակեն ինձ է տվել այդ ազատու-

Զինեդին Զիդանն ու Յուրի Ջորկաեֆը

թյունը, և դա հրաշալի է:

- Ազատ հարվածներն ինչպե՞ս եք բաժանում իրար մեջ:

Զ. Զ. - Ընդհանրապես Յուրին է հարվածում, երբ դեմն ազատ է: Բայց երբ պատը կազմվում, ես եմ հարվածում:

- Երբ մեկը պակասում է, մյուսը զգո՞ւմ է:

Զ. Զ. - Այո: Այնպիսի տպավորություն ենք հասել, որ մեր համատեղ խաղը բնական է դարձել: Երբ Յուրին չկա, գոլ խփողը պակասում է: Երբ ես չկամ, վերջին փոխանցում կատարողը չի լինում:

- Մտածո՞ւմ եք, որ 10 տարի անց ստեղծվեց Պլատինի-Ժիրես երկյակի նման հրաշալի նոր տանդեմ:

Զ. Զ. - Մենք մրցակցի դարպասին ավելի մոտ ենք խաղում: Լավ կլինի, որ երկար համագործակցենք:

Յ. Ջ. - Նրանք իրենց բարձր խաղամակարդակով իրար շատ համակված:

- Փոխադարձ ինչպիսի՞ հատկություններ կուզենայիք ունենալ:

Զ. Զ. - Յուրիի գոլ խփելու զգացողությունը, որով նա Եվրոպայում լավագույններից է: Երբ դարպասի դեմ է, միշտ ճիշտ շարունակություն է գտնում: Իսկ ես, երբ դարպասի դեմ եմ, ծգտում եմ դարպասապահին էլ խաբել:

Յ. Ջ. - Ինձ դուր է գալիս կարճ տարածության վրա Զիդանի շարժումով տեխնիկան: Նրա խաբկերը ժամանակի կորուստ չեն:

- Ավելի լավ չէ՞, որ Կանտոնան Անգլիա չգնա:

Զ. Զ. - Ես խնդիր չեմ տեսնում: Թող գա և պահեստային լինի: Բայց տրամաբանական է, որ ես և Յուրին շարունակենք միասին խաղալ:

Յ. Ջ. - Ամեն մեկը մտածում է, որ եթե Կանտոնան գա, պետք է խաղա: Իսկ ես մտածում եմ, ինչո՞ւ մեզ պետք է դուրս հանեն: Չէ՞ որ հիմա մենք լավ ենք համագործակցում, արդյունքներ ակնեցինք, և պատճառ չեմ տեսնում, որ այս բանը փոխվի: Համենայն դեպս, ճնշում չեմ զգում, եթե երկուսի խմբի մեջ լինի կամ պահեստայինների նստարանից մեզ նայի:

- Կուզենայի՞ք նույն թիմում խաղալ:

Յ. Ջ. - Այո: Բայց լավ կլիներ, որ Զիդանը գար Փարիզ:

Զ. Զ. - Հաճելի կլինի: Նախընտրում եմ խաղալ Փարիզում:

- Հավաքականը երազ չի՞ ձեզ համար:

Զ. Զ. - Թրկածին է: Կուզենայի, որ տասը տարի խաղայինք:

Յ. Ջ. - Գոնե մինչև 1998 թ. մնայինք միասին:

ԱՎԱՐՏՈՒՄ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ,
Փարիզ

Հեղափոխություն եվրոպական ֆուտբոլում

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 12 ՄԱՐՏ, ՓԱՍ: Ինչպես հայտնի է, ՈւԵՖԱ-ի գործադիր կոմիտեի վերջերս կայացած նիստում որոշում ընդունվեց չեղյալ հայտարարել 1991 թվականին սահմանված այն կանոնը, որով ազգային առաջնություններում և եվրոպական գավաթների խաղարկություններում ակումբներին թույլ էր տրվում դաշտ դուրս բերել ոչ ավելի քան երեք արտասահմանցու:

Այդպիսի հեղափոխական լուծում ստացավ ՈւԵՖԱ-ի և ԵՄ-ի միջև ակնառու վեճը, որը ծագել էր անցած տարվա դեկտեմբերի 15-ին, երբ եվրոպական դատարանը որոշում կայացրեց այն մասին, որ եվրոպական միության անդամ երկրների քաղաքացիների աշխատանքի ընտրության հարցում սահմանված ցանկացած սահմանափակում անօրինական է, և այսու ԵՄ անդամ երկրների ակումբները կարող են մարզադաշտ հանել արտասահմանցի (վերոհիշյալ ԵՄ անդամ երկրներից) անսահմանափակ քանակությամբ ֆուտբոլիստների: Բելգիայի «Լիեժ» ակումբի նախկին խաղացող Ժան Մարկ Բոսմանն այնժամ ցնծության մեջ էր: Չէ՞ որ հենց նա էր, որ տրանսֆերային սահմանափակումների պատճառով չկարողանալով տեղափոխվել ֆրանսիական «Դունկերկ» ակումբ, «եփեց այս շիլան»: ՈւԵՖԱ-ն ի սկզբանե խիստ մերժողական դիրքորոշում որդեգրեց: «Մեզանից փոփոխություններ են ակնկալում, որոնք մի ակնթարթում գլխիվայր շուռ կտան տարիների ընթացքում ստեղծվածը: Հասկանալի է, որ մենք պետք է համակերպվենք և ադրենք սահմանված կարգին համապատասխան: Բայց մենք պատրաստ չենք այդ քայլին գնալ միանգամից», ասել է ՈւԵՖԱ-ի նախագահ Լեննարտ Յոհանսոնը: Այդուհանդերձ ԵՄ-ն շարունակում էր ճնշում գործադրել: Սահմանվել էր վերջնաժամկետ, որի ընթացքում ՈւԵՖԱ-ին պարտավորեցրել էին ենթարկվել դատարանի որոշմանը, հակառակ դեպքում սպառնում էր միության տարեկան հսկայական եկամուտի 10 տոկոսի չափով տուգանքը: Երբեք նախկինում ֆուտբոլային ասոցիացիաները նման բան չէին տեսել: Իրենց կանոնադրություններում ամրագրված համապատասխան կետերի շնորհիվ ՈւԵՖԱ-ն և ՖԻՖԱ-ն պարտավոր չէին կատարել դատարանի որոշումները, որի օգնությամբ էլ անվերապահորեն տիրապետում էին ֆուտբոլային աշխարհում: Օրինակ, Միջազգային օլիմպիական կոմիտեն չկարողացավ ընդդիմանալ ՖԻՖԱ-ի այն որոշմանը, որով սահմանափակվում է օլիմպիական խաղերին մասնակցող ֆուտբոլիստների տարիքը: Բազմաթիվ խորհրդակցություններից հետո ՈւԵՖԱ-ն պարտադրված հարկադրված էր համաձայնել եվրոպական ակումբներին ընտրողական համաձայնության գալ միմյանց հետ և մինչև մրցաշրջանի ավարտն առաջնորդվել հին կարգով: Եվ ահա նոր փոփոխություն: Երբ եվրոպական խորհրդի ճնշման տակ ՖԻՖԱ-ն նաև համաձայնվի հրաժարվել տրանսֆերային համակարգից, ապա շատ ֆեդերացիաների համար կկտրվի այն ծառը, որի վրա նրանք նստած են: Տրանսֆերային փոխանցումներն այսօր կազմում են եկամուտների զգալի մասը: Փոքր ակումբները, որ զբաղվում էին ֆուտբոլիստների վաճառքով, կհայտնվեն անմխիթար վիճակում: Մյուս կողմից որևէ իշխանություն կարող է հանուն իր թիմում հավաքել աշխարհի լավագույն վարպետներին և կտանի բոլոր հնարավոր մրցանակները: Անկասկած, այդ պարագայում այն ֆուտբոլից, որը մենք սիրում ենք, շատ քիչ բան կմնա:

Հայ ջրագնդորդներն առաջին անգամ եվրոպական մրցասպարեզում

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ազգային ջրագնդակի ֆեդերացիայից, Գերմանիայում տեղի ունեցած լողի միջազգային սիրողական ֆեդերացիայի տեխնիկական արտահերթ կոնգրեսում հաստատվել են մրցակարգի նոր կանոններ, որոնք գործողության մեջ են դրվելու Ատլանտայի օլիմպիական խաղերից հետո: Կոնգրեսում տեղի է ունեցել նաև Եվրոպայի առաջնությունների վիճակահանությունը: Առաջին անգամ Հայաստանի պատանեկան հավաքականը կմասնակցի աշխարհամասի առաջնությանը: Ընտրական խաղերը մայիսի 8-12-ը կանցկացվեն Չեխիայում: Հայաստանի հավաքականը ընդգրկված է երկրորդ խմբում, որտեղ մրցակիցները են լինելու Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Չեխիայի և Պորտուգալիայի հավաքականները: Հայաստանի մրցավարներից Եվրոպայի պատանեկան առաջնության նախնական փուլի հանդիպումները վարելու իրավունք է ստացել երևանցի միջազգային կարգի մրցավար Ռուբեն Եսայանը:

Բաժինը վարում է
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՄԻԴԼԵՆԴ ԱՐՄԵՆԻԱ

Տեխնիկապես ամենահագեցված բանկը

Մարտի 16-ին Միդլենդ Արմենիա բանկում աշխատանքների սկսելու կապակցությամբ կկայանա պաշտոնական բացումը եւ մամլո ասուլիս: Միդլենդ Արմենիան անդամն է HSBC (Հոնկոնգ ընդ Շանհայ բանկինգ կորպորեյշըն) խմբի, որը գրանցված է Անգլիայում: «Ազգի» փետրվարի 8-ի համարում, ճշտելով, որ նախորդ օրը Միդլենդ Արմենիան սկսել է գործել, տպագրեց մի խոսք նրա՝ HSBC-ի մասին՝ քաղված անգլիական «Ֆայնենշըլ թայմզ» եւ «Գարդիան» թերթերից: Բանկի կենտրոնական գրասենյակը գտնվում է Լոնդոնում եւ նրա հիմնական անդամներն են շուրջ 10 բանկեր: Բանկն իր ծառայություններն է մատուցում Եվրոպայում, Միջին Արեւելքում, ասիական-խաղաղօվկիանոսյան շրջանում, Հյուսիսային եւ Հարավային Ամերիկայում ունենալով ավելի քան 3 հազար գրասենյակ: HSBC Հոլդինգ ՓԼԸ-ն ունի ներկայացուցիչներ լիստինգ Լոնդոնի եւ Հոնկոնգի ֆոնդային բորսաներում եւ Միացյալ Նահանգներում օգտվում է Ջ. Փ. Մորգանի միջոցով ապահովվող «Ամերիկյան Դեպոզիտարի Ռիսիթ» ծրագրից: HSBC խումբը շահագործում է կապի աշխարհում ամենախոշոր մասնավոր ցանցերից մեկը, որի միջոցով աշխատեցնում է սեփական համաշխարհային ավտոմատ դրամարկղային մեքենաների ամենախոշոր ցանցերից մեկը:

Միդլենդ Արմենիան համապատասխանաբար ապահովված լինելով կապի միջոցներով զանկացած պահի կհաստատի խմբի մյուս անդամների հետ: Բանկն բաց դռների կազմված է եւ սպասարկված են բոլոր դրամական ...ների թե աշխատակիցների, թե հաճախորդների համար: Միջազգային հաշվի կարգով ընտրված աշխատողները նախապես դասընթացներ են անցկացրել Արաբական Միացյալ Էմիրություններում: Այժմ Հայաստանում ուսուցման ծրագիրը շարունակվում է ԱՄԷ-ի ներկայացուցիչը, որի կարծիքով տեղացիներին միայն աշխատանքային փորձն է պակասում: Մի քանի աշխատակիցներ այժմ գտնվում են Լոնդոնում, որից հետո գործի կանցնեն բանկում որպես մենեջերներ: Միդլենդ Արմենիայում նվազագույն ներդրումը պետք է կազմի 200 հազար հայկական դրամ կամ 500 ԱՄՆ դոլար: Ինչպես տեղեկացրեց գրասենյակի գործադիր տնօրեն Դ. Բարդը, ժամանակի հետ կավելացնեն բանկի մատուցած ծառայությունների թիվը: «Մեր նպատակն է առաջնակարգ ծառայություններ մատուցել: Վստահ եմ, որ մեր ձեռնարկումն արժեքի հաջողության կհասնի եւ բանկն իր տեղը կգտնի Հայաստանի տնտեսության մեջ»:

ԱՆՈՒՐ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ռուսաստանը, Ղազախստանը եւ Օմանը ստորագրել են նավթամուղի վերջնական պայմանագիր

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ՄԱՐՏ, ՆՏ-AFP: Երկուշաբթի օրը Ինտերֆաքս գործակալությունը հայտարարել է, որ Ռուսաստանը, Ղազախստանը եւ Օմանի սուլթանությունը ստորագրել են վերջնական համաձայնագիր մի նավթամուղի կառուցման վերաբերյալ, որը Ղազախստանի նավթը կփոխադրի Սեւ ծով: Համաձայն «նախնական» ինֆորմացիայի, պայմանագիրը նվազեցնում է Օմանի փայաբաժինը նավթամուղի կառուցման միջազգային կոնսորցիումում մինչեւ 10 տոկոսի:

Նավթամուղի արժեքը գնահատվում է մոտավորապես 1.8 միլիարդ դոլլար: Կոնսորցիումի մյուս անդամների փայաբաժինների մասին ոչինչ նշված չէ: Սակայն սկզբունքորեն Ռուսաստանը, Ղազախստանը եւ Օմանը միասին պետք է տիրեին փայաբաժինների կեսին, իսկ մյուս կեսը պետք է պատկաներ նավթարդյունաբերության հետեւյալ կոմպանիաներին՝ Լուկօյլ (Ռուսաստան), Շեւրոն եւ Մոբիլ օյլ (ԱՄՆ), Բրիթիշ Գեզ (Բրիտանիա) եւ Ագիպ (Իտալիա):

Կոնսորցիումի մենեջեր Էդվարդ Սմիթն ասել է, որ համաձայնագրի ստորագրումը վերջ կտա գործընկերների միջեւ առկա բոլոր վեճերին եւ պետք է արագացնի նավթամուղի կառուցման ընթացքը, որը զգալիորեն կավելացնի Ղազախստանի եւ Ռուսաստանի նավթի արտահանումը:

Նախագիծը գործի էր դրվել 1992-ի հունիսին, բայց հետաձգվել էր անցյալ հոկտեմբեր ամսին Ղազախստանի կողմից Օմանին՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների կատարումը ձախողելու համար արված 15 նաղատություն պատճառով (Օմանը պետք է սկզբնապես տիրեր կոնսորցիումի փայաբաժինների կեսին):

Նավթամուղը նավթը կտեղափոխի հարյուրավոր կիլոմետրեր՝ Ղազախստանի Թենգիզ դաշտից Կասպից ծովով հասցնելով ռուսական Նովոռոսիյսկ նավահանգիստ:

Թուրքիան Իսրայելին ջուր է վաճառելու

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 12 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը Թել Ավիվում հայտարարել է, որ իր երկիրը համաձայնել է խմելու ջուր վաճառել Իսրայելին: Սուլեյման Դեմիրելը, որն առաջին անգամ է պաշտոնական այցով ժամանել Իսրայել, նշել է, որ Թուրքիան երկու տարում 150 մլն խորանարդ մետր ջուր կմատակարարի հրեական պետությանը: Նա իր որոշման մասին Իսրայելի վարչապետ Շիմոն Պերեսին իրազեկ է պահել, երբ վերջինս հայտարարել է, որ Իսրայելը չի միջամտի Թուրքիայի եւ Սիրիայի վեճին՝ Եփրատ գետի ջրերը բաժանելու խնդրում: Թուրքիայից ջուրը Իսրայել փոխադրելու միջոցի մասին ոչինչ չի հաղորդվում: Երկու ղեկավարները նաեւ քննարկել են ահաբեկչության դեմ պայքարի հարցը: Այդ թեմայի քննարկումը նրանք կշարունակեն Եգիպտոսում, որտեղ յուրեքանչյուրի բացվելու է գերատեսչական համաժողովում մերձավորարեւելյան հաշտության գործընթացի եւ միջազգային ահաբեկչության դեմ մղվող պայքարի խնդիրների շուրջը:

Իսրայելը վերսկսել է հանդիպումները պաղեստինցիների հետ

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 12 ՄԱՐՏ, ՆՏ-AFP: Իսլամական ինքնասպան օժբարկուների ահաբեկչական գործողություններից հետո առաջին անգամ պաղեստինյան եւ իսրայելական պատվիրակները հանդիպեցին երեքշաբթի օրը, որպեսզի քննարկեն պաղեստինյան տարածքների իսրայելական շրջափակման հետեւանքով առաջացած դժվարին կացությունը թեթեւացնելու ուղիները: Բանակցություններին մասնակցել են պաղեստինյան տարածքներում իսրայելական գործերի կարգավորման համար պատասխանատու զավաճական վարչակազմի եւ Արեւմտյան Ափի պաղեստինյան իշխանության ոչ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ: Փետրվարի 25-ից մարտի 4-ը տեւած այդ ահաբեկչական գործողությունների պատճառով, որի հետեւանքով զոհվել են 61 մարդ, Իսրայելի վարչապետ Շիմոն Պերեսը դադարեցրել է բանակցությունները Յասեր Արաֆաթի հետ եւ հրամայել է շրջափակել պաղեստինյան ինքնավարության տարածքները:

ԶԳՈՒՇԱՑԵՔ ԴԻՖԹԵՐԻԱՅԻ ՎԱՐԱԿ ԿԱ

Այդ վարակից միակ եւ ապահով պաշտպանության միջոցը ՊԱՏՎԱՍՏՈՒՄՆ Է

Համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանի՝ հանրապետության ողջ բնակչությանը (բոլոր տարիքային խմբերին) առաջարկվում է պատվաստվել դիֆթերիայի դեմ:

Դիմեք Ձեր տեղամասային պոլիկլինիկաներին.

որոնք USAID կազմակերպության աջակցությամբ, ապահովված են պատվաստանյութով եւ միանվագ ներարկիչներով:

ԽՆԴՐՈՒՄ ՊԱՏՎԱՍՏՎԵԼ ՎԱՂԸ, ԵԹԵ ՀՆԱՐԱՎՈՐ Է ԱՅՍՕՐ:

Բասաեւ. «Ես մի շաբաթ անցկացրել եմ Մոսկվայում»

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ՄԱՐՏ, ՆՏ-AFP: «Նեզավիսիմայա գազետա» թերթը երեքշաբթի օրը հարցազրույց է տպագրել չեչեն պարտիզանների ամենահայտնի հրամանատար Շամիլ Բասաեւի հետ: Նա մասնավորապես ասել է, որ ինքը վերջերս ծպտված այցելել է Մոսկվա: «Խնդիր չկա: Ոչ, ես սկզբունքորեն չեմ սափրել իմ մորուքը: Ես պարզապես կարճացրել եմ այն», ասել է Բասաեւը, որի բազմաթիվ մորուքով դեմքը շատ հաճախ են ցույց տալիս Ռուսաստանի հեռուստատեսային հաղորդումների ժամանակ: Նա նշել է, որ ինքը այդ ուղեւորությունը կատարել է զվարճալի եւ անվնաս դրամ: Բասաեւը նաեւ ասել է, որ ինքն իր հետ ունեցել է նաեւ սեփական զենքը, որը պետք է օգտագործեր ոստիկաններին կասեցնելու համար, սակայն նրանք ոչ մի չի կանգնեցրել իր մեկնաշրջագայության ընթացքում, որը նա կատարել է մենակ եւ ոտքով:

American University of Armenia
Extension Program
offers you the course

Written Communication Skills in English

This course is designed to the students' writing skills and uses in modern American terminology, with special focus on practical business communications. Students will be expected to write extensively and to learn how to edit their own work and their peers. The course woll include class discussions, as well as reading and writing assignments.s Teaching will be conducted with the use of modern texts and various medium that take into the cultural aspects of American written communication. The course is deigned for students who have intermediate or advance level of English and who need to develop proficiency in for personal or professional purposes.

Additional Information:

- Priror to admission and in order to determinie the general leve of the participants, applicants will be asked to take an Enfish test. Registration for test will be from February 29 to March 15, at the American University of Armenia (AUA), room #19.

- The English test will administered on March 19, 1996, in the lârge auditorium of the AUA at 3:00 p. m.

- Classes will begin on April 1, 1996 and will be for a duration of six weeks (6 hours per week).

- Monthly fee: The dram equivalent of $40.

For further information, please call the University Extension office at 27-16-58.

ԱՅԱՔՍ

Փիրման ապրիլի 1-ից կազմակերպում է տուրիստական ուղեւորություն

ԵԳԻՊՏՈՍ

Հանելի շրջագայություն, շահավետ առեւտուր

ԿԱՀԻՐԵ - 3 գիշեր, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ - 4 գիշեր 650 ԱՄՆ դոլլարի համարժեքով

ՊՈՐՏ ՍԱԻԴ - 3 գիշեր, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ - 4 գիշեր 665 ԱՄՆ դոլլարի համարժեքով

A STYLE

ՊՌՈՇՅԱՆ 43Ա 531573 524564

ԱՄՆ դեսպան ՋՈՆ ԹԵՖԹԻ ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԸ *հրավիրում է*

մասնակցելու բարեգործական համերգին, որը կկայանա մարտի 23-ին, ժամը 18-ին, «Արամ Խաչատրյան» սրահում:

Համերգից հետո պարոն եւ տիկին Թոմսենը կազմակերպում են ընդունելություն:

Խնդրվում է ներկայանալ փողկապով: Համերգի տոմսերի վաճառքից գոյացած գումարը կտրամադրվի Հայաստանի Ֆիլհարմոնիկ նվագախմբին՝ յուրահատուկ անհրաժեշտ նոր գործիքներ գնելու համար:

Շտապե՛ք մասնակցելու այս հանելի միջոցառմանը: Տոմսերը սահմանափակ քանակով վաճառվում են ԱՄՆ դեսպանատանը, Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանում, Ամերիկայի հայկական համագումարի գրասենյակում եւ «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում:

MEDECINS SANS FRONTIERES

POST OPENING IN MSF-BELGIUM

TITLE OF POST:	Medical Technician
JOB DESCRIPTION:	. Maintanance of Medical Instruments . Repartion of Medical Instruments
LANGUAGE KNOWLEDGE:	Armenian, Russian The knowledge of English or Greek is desireable
LOCATION:	Noyemberian
APPLICATION DEADLINE:	Friday, March 15

- Application should be submited by the following address 8a Raffi St., Yerevan, phone: 565308

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ծեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Ափյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան 23, Արշակունյաց 2 ... Տպաքանակ 3000 Ստորագրված է տպագրության 12. 03. 1996 Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@